

Atlas Copco 1978

Ovan:

Transportabla kompressorer utgör en viktig del av Atlas Copcos försäljning till Hong Kong, där utrustning för anläggnings- och tillverkningsindustrin dominerar Atlas Copcos leveranser. Moderbolagets Division för Exportförsäljning sköter verksamheten via agenten Honor Industrial Development Co.

Omslagsbilden:

Relämontering vid Standard Telefon og Kabelfabrik A/S i Oslo. Skruvdragaren LUM 11SS är en till synes enkel maskin, som dock förenar ergonomi med hög produktivitet. Den i särklass låga ljudnivån t ex har gjort den mycket uppskattad av monteringspersonal över hela världen.

Atlas Copco Årsredovisning 1978

Kallelse till bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålles fredagen den 20 april 1979 kl 9.15 på Grand Hôtel (Spegelsalen), Södra Blasieholmshamnen 8, Stockholm.

Aktieägare, som önskar delta i bolagsstämman, skall *dels* vara införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken för bolaget senast den 10 april 1979,

dels anmäla sig för deltagande i bolagsstämman senast tisdagen den 17 april 1979 kl 16.00.

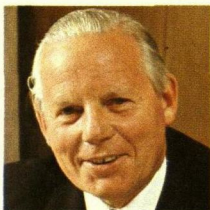
Anmälan skall ske per telefon 08/743 80 00 eller per brev under adress Atlas Copco AB, 105 23 Stockholm.

I bolagsstämmans beslut om utdelning kommer att anges den dag, då aktieboken och den i anslutning till denna förda förteckningen över panthavare m fl skall avstämmas. Styrelsen har som avstämningsdag beslutat föreslå den 24 april 1979. Beslutar bolagsstämman enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av VPC den 2 maj 1979 till dem, som på avstämningsdagen är införda i aktieboken eller i den nämnda förteckningen.

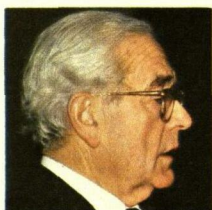
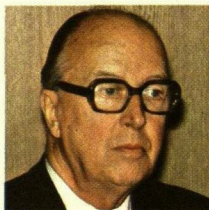
Atlas Copco AB Styrelse

Valda av bolagsstämman

Peter Wallenberg
Ordförande
Invald 1974
Industriell rådgivare
SE-banken

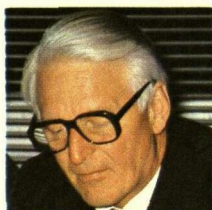

Kurt-Allan Belfrage
vice Ordf
Invald 1956
Verkst dir
Atlas Copco AB 1957-70
Ordf Sveriges Exportråd

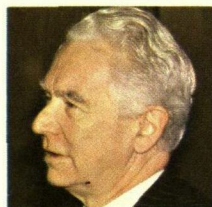
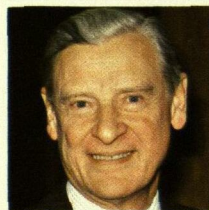
Henry N. Sporborg
Invald 1969
Dir Hambros Ltd
England

Jan Hellner
Invald 1969
Professor vid
Stockholms
Universitet

Sture Ödner
Invald 1970
Verkst dir
Saléninvest AB

Erik Johnsson
Invald 1972
Tekn dr Verkst dir
Atlas Copco AB
1970-75

Axel Iveroth
Invald 1975
v Ordf Sveriges
Industriförbund

Ulf-C Bratt
Invald 1976
Verkst dir
Förvaltnings AB
Providentia

Curt G Olsson
Invald 1976
Verkst dir
SE-banken

Tom Wachtmeister
Invald 1975
Verkst dir
Atlas Copco AB
sedan 1975

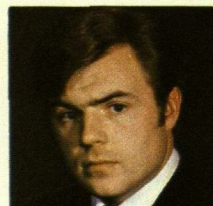
Personalrepresentanter

Bo Henning
Invald 1973
Ordf Atlas Copcos
SIF-klubb Nacka

Ingmar Berthelsen
Suppleant
Invald 1973
Ordf
CF-STF lokalavd
Nacka

Kjell Nördström
Suppleant
Invald 1977
Ordf Eccoverkens
Verkstadsklubb
Skara

Per-Erik Nyholm
Invald 1973
Ordf Atlas Copcos
Verkstadsklubb
Nacka

Atlas Copco Årsredovisning 1978

- 4 Fem år i sammandrag
- 7 Koncernöversikt
- 10 Atlas Copco-Gruppen, Balansräkning
- 11 Atlas Copco-Gruppen, Resultaträkning
- 12 Atlas Copco-Gruppen, Kommentarer
- 15 Atlas Copco AB, Förvaltningsberättelse
Vinstdisposition
- 16 Atlas Copco AB, Balansräkning
- 18 Atlas Copco AB, Resultaträkning
- 19 Atlas Copco AB, Kommentarer
- 20 Aktier och andelar
- 21 Revisionsberättelse
- 22 Atlas Copco MCT AB
- 25 Atlas Copco Airpower N.V.
- 28 Atlas Copco Tools AB
- 31 Atlas Copco ABEM AB
- 32 Berema AB
- 34 Monsun-Tison AB
- 37 Utblick mot marknaden

Atlas Copco AB

Direktion

Tom Wachtmeister, verkst dir
Bengt Andersson, v verkst dir, ekonomi, administration
Einar Liwendahl, v verkst dir, marknadsföring – öst
Sven-Ingvar Svensson, v verkst dir, marknadsföring – väst
Bo Gyllenberg, dir, produktion
Rolf Lahnhausen, dir, personal
Jan Holdo, verkst dir, Atlas Copco MCT AB
Iwan Åkerman, verkst dir, Atlas Copco Airpower N.V.
Göran Lundborg, verkst dir, Atlas Copco Tools AB

Övriga direktörer

Anders Björk, Lennart Friberg, Hans Johnsson,
Anders Kindahl, Olle Lundquist, Kalevi Söderlund

Speciella rådgivare

Olof Landenius, Stig Unger

Revisorer

Birger Sonesson, aukt revisor
Bertil E Olsson, aukt revisor
Karl-G Giertz, aukt revisor, suppl
Olof Orwander, civilekonom, suppl

Atlas Copco-Gruppen

Fem år i sammandrag

	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturering (milj kr)	2 949	3 385	3 791	4 157	4 742
Ökning i %	33,3	14,8	12,0	9,7	14,1
Andel fakturering utomlands i %	90	90	90	91	92
Resultat före extraordinära poster och bokslutsdispositioner (milj kr)	369	430	338	297	301
i % av fakturering	12,5	12,7	8,9	7,1	6,3
Tillgångar enligt balansräkningen (milj kr)	2 864	3 566	3 946	4 411	4 545
Räntabilitet på totalt genomsnittligt kapital i % ¹⁾	18,1	17,0	12,8	11,4	11,2
Justerad vinst efter skatt (milj kr) ²⁾	181	208	165	141	145
i % av genomsnittligt eget kapital ³⁾	17,4	17,4	12,3	9,7	9,5
i kronor per aktie ⁴⁾	12,94	17,71	14,48	11,35	11,69
Soliditet ⁵⁾	39,4	35,2	36,2	33,4	34,5
Investeringar i anläggningar (milj kr)	142	174	153	169	133
Medelantal anställda	17 392	18 236	18 271	18 032	17 664
Fakturering per anställd (tkr)	170	186	207	231	268
Utdelning per aktie (kr) ⁴⁾	4,85	5,29	6,00	6,00	7,00 ⁶⁾
Börskurser ⁴⁾ högsta (kr)	146	175	183	156	141
lägsta (kr)	95	122	134	89	106
P/E-tal ⁷⁾	9,6	8,9	11,3	10,7	10,4

¹⁾ Resultat före extraordinära poster och bokslutsdispositioner samt räntekostnader i % av tillgångar enligt balansräkningen.

²⁾ Avdrag har gjorts med en schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i årets resultat.

³⁾ I det egna kapitalet har inkluderats – med avdrag för latent skatteskuld – obeskattade reserver.

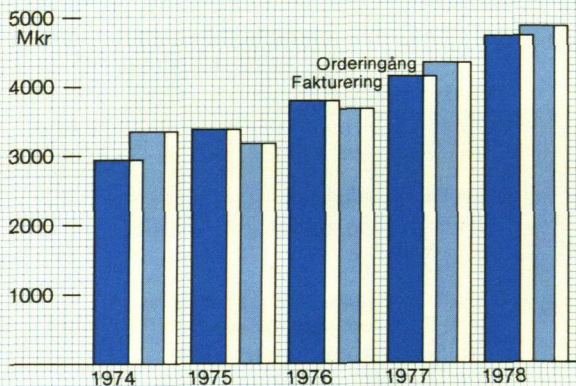
⁴⁾ För jämförbarhet mellan åren har justering för emissioner gjorts.

⁵⁾ Eget kapital enligt fotnot 3 i % av tillgångar enligt balansräkningen.

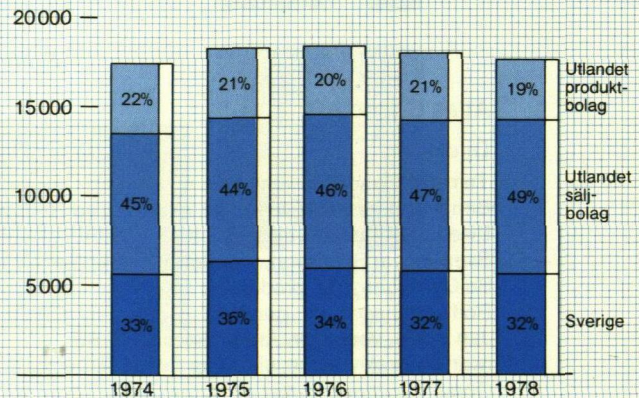
⁶⁾ Enligt styrelsens förslag.

⁷⁾ Price/Earning – verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till justerad vinst per aktie.

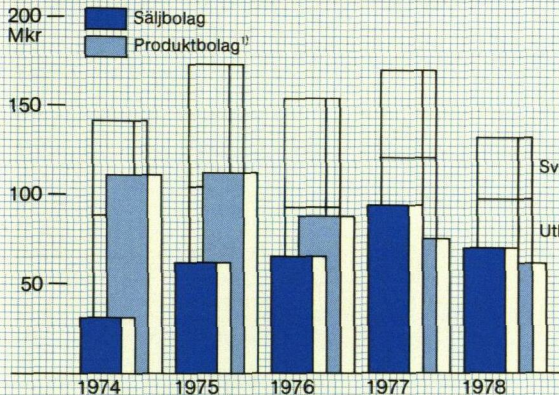
Fakturering och ordergång

Antal anställda

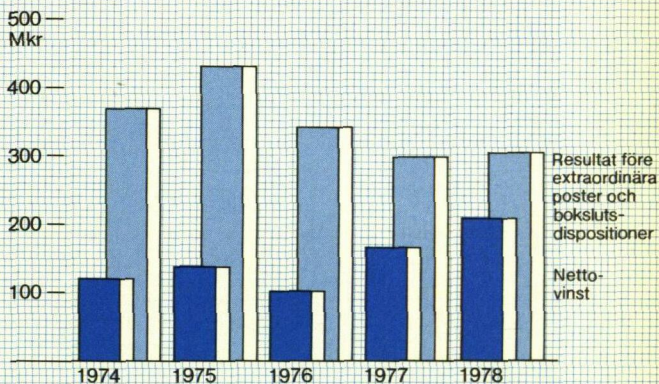

Investeringar i anläggningstillgångar

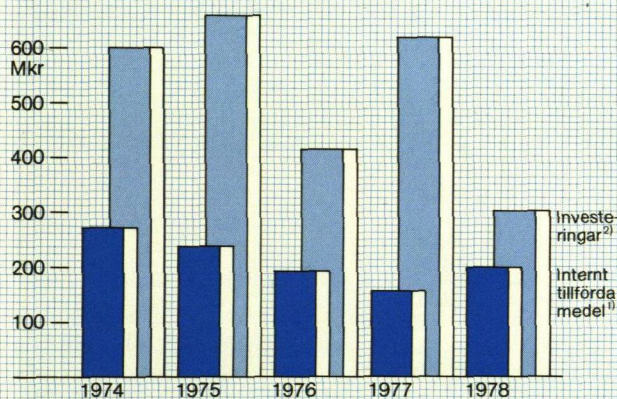

¹⁾Inkluderar moderbolaget.

Resultat före extraordinära poster och bokslutsdispositioner. Nettovinst

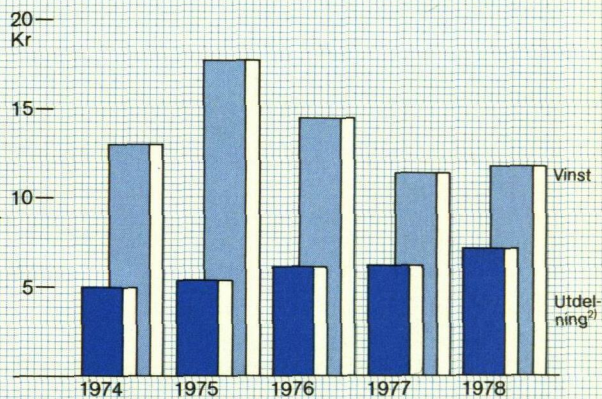
Investeringar och internt tillförda medel

¹⁾ Enligt finansieringsanalys sid 13.

²⁾ Investeringar i anläggningstillgångar, lager och fordringar

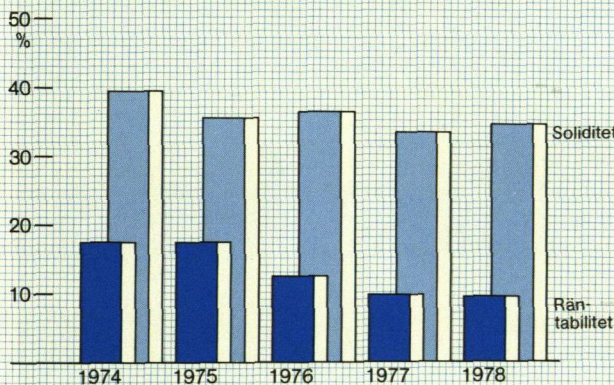
Vinst och utdelning per aktie¹⁾

¹⁾ För beräkningsunderlag se sid 4.

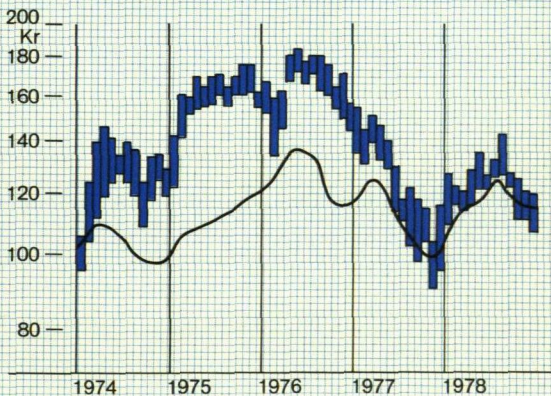
²⁾ För 1978 enligt styrelsens förslag.

Soliditet, räntabilitet på eget kapital efter skatt¹⁾

¹⁾ För beräkningsunderlag se sid 4.

Börskursens utveckling¹⁾

¹⁾ Justerad för emissioner. Logaritmisk skala. Den svarta kurvan visar totala aktiemarknadens utveckling enligt Affärsvärldens generalindex.

Atlas Copcos helhydrauliska underjordsrigg Simba H 221 utnyttjas hos Pirites Alentejanas, en av Portugals viktigaste gruvor. Riggen är utrustad med separat manöverbord för avståndsmanövrering, vilket ger en väsentligt förbättrad arbetsmiljö.

Koncernöversikt

Världshandelns uppgång 1978 berodde främst på ökad aktivitet i det amerikanska näringslivet, men en positiv tendens fanns också i Europa. Av de industrigrenar som främst berör Atlas Copco-Gruppen var tillverknings- och processindustrin relativt livaktiga, anläggningsverksamheten ökade i vissa länder, medan gruvindustrin var dämpad, med undantag för i första hand guld-, uran- och platinagruvor.

Den förskjutning inom Gruppens kundstruktur som skett under senare år har därmed visat sig fördelaktig. Industrin svarar nu för så mycket som 40 %, anläggningsverksamheten för 35 % medan endast 20 % av Gruppens försäljning ligger på gruvsektorn.

Sammanlagt fakturerade Atlas Copco-Gruppen under 1978 för 4 742 milj kr (föregående år 4 157 milj kr), en ökning med drygt 14 %. Ordergången uppgick till 4 888 milj kr (4 249), en ökning med 15 %.

Försäljningsökningen var särskilt stor i Brasilien, Kina, Storbritannien, Italien, Mexiko, Sovjetunionen, USA och Jugoslavien.

De positiva effekterna av 1977 års devalvering av den svenska kronan avtog under året på grund av den låga dollarkursen och en fortsatt hög kostnadsnivå i Sverige. Stora insatser

gjordes emellertid inom Atlas Copco för att förbättra företagets konkurrenskraft. Den sektorisering som genomfördes under 1977 vid Atlas Copco MCT AB möjliggör säkrare kostnads- och lönsamhetsbedömningar, vilket givit erforderligt underlag för konkreta rationaliseringsbeslut. Det svenska säljbolaget har därtill omorganiserats för att uppnå en bättre styrning av verksamheten, lägre kostnader och samtidigt mer effektiv kundservice.

Det gäller för Atlas Copco liksom för alla företag som är utsatta för konkurrens, att rationaliseringar måste genomföras för att motverka de relativa kostnadsökningarna. Atlas Copco initierade sådana åtgärder tidigare än många andra svenska företag och har därför kunnat genomföra dem medan man fortfarande hade handlingsutrymme.

Det bör emellertid observeras att i Sverige fördröjs och fördröjs även den mest angelägna rationaliseringsverksamhet av omständliga procedurer och lagar, vilket påverkar företagens internationella konkurrenskraft.

För att mildra effekten för våra anställda av dessa nödvändiga rationaliseringar har företaget under de senaste tre åren genom en återhållsam

prispolitik försökt hålla försäljningsvolymen och därmed sysselsättningen på en högre nivå än som skulle varit möjligt vid normal prissättning. De utländska försäljningsbolagen har sålunda genom att prioritera volym framför marginaler på de svensktillverkade produkterna verksamt bidragit till att understödja sysselsättningen i Sverige. Under en begränsad tid kan detta låta sig göra. Företagsledningens strävan är dock att varje verksamhet skall bära sina egna kostnader och ge ett överskott som garanterar framtida utveckling.

Förutom av komplicerade beslutsprocesser och ett högt kostnadsläge har exporten från Sverige under senare år besvärats av politiska beslut och opinionsyttringar som försvårar normala kundkontakter. Ett av Atlas Copcos främsta konkurrensmedel är rådgivning och service, vilket skapar förtroendefulla relationer mellan leverantör och kund. Det krävs emellertid också en kontinuitet över tiotals år för

Atlas Copcos säljbolag kompletteras alltmer med återförsäljare för att bättre kunna tillgodose efterfrågan från mindre kunder. Typiska produkter för denna säljkanal är "Airlert" småkompressorerna – här hos en holländsk återförsäljare – samt industriverktyg i 2000-serien.

att en maskinleverantör ska bli erkänd som stabil och pålitlig handelspartner. Det är en fråga om trovärdighet.

Det är uppenbart, att utrikespolitiken påverkas av ideologiska strömningar och skiftande politiska opinioner. Om även handelspolitiken utsätts för sådant inflytande kan man befara ytterligare svårigheter för de svenska internationellt verksamma företagen, med negativa konsekvenser för svensk ekonomi och sysselsättning. Atlas Copco, med ansvar inför mer än 17 000 anställda och 250 000 kunder, måste arbeta med långsiktiga perspektiv. Det förutsätter en fri, politiskt obunden utrikeshandel, oberoende av skiftningar i politiska åskådningar.

Resultat

Gruppens resultat före extraordinära poster och dispositioner blev 301 miljoner kr (297). Räntabiliteten på totalt genomsnittligt kapital har hållits nästan oförändrad, 11,2 % mot förra årets 11,4 %. Detta har kunnat ske trots en lägre vinstmarginal, 6,3 % mot 7,1 %, genom att omsättningshastigheten på det inom Gruppen arbetande kapitalet stigit, främst beroende på att kapitalbindningen i lager volymmässigt reducerats. Som ett tecken på bättre kapitalanvändning kan noteras att försäljningssumman för första gången på länge var högre än balansomslutningen.

Gruppens vinstgenerering i Sverige har under de senaste tre åren väsentligt reducerats. Vissa svenska enheter gick med förlust under denna tid. Även under 1978 är resultatet i dessa enheter otillfredsställande.

Det svenska säljbolaget redovisar fortsatt förlust, medan de utländska säljbolagens vinst är i stort oförändrad jämfört med 1977. Säljbolagen i Belgien, Nederländerna, Italien, Storbritannien och Brasilien visar goda resultat, medan säljbolaget i Iran uppvisar en större förlust.

Atlas Copco Airpower N.V. redovisar en lägre vinst än föregående år, främst på grund av högre ränte- och finansieringskostnader.

Även för 1979 beräknas en viss mindre överkapacitet i tillverkningen samt ett högt kostnadsläge i Sverige, Tyskland och Belgien. Kostnadsläget i Belgien, som är ett av Gruppens viktiga

ga tillverkningsländer, har nu kommit i nivå med det svenska. Dock är produktiviteten högre i Belgien. Även konkurrenterna bedöms fortfarande ha överkapacitet i produktionen, varför företaget även 1979 får vara berett att prioritera kapacitetsutnyttjande och försvar av marknadsandelar. Emellertid förväntas också en fortsatt ökning av efterfrågan på de flesta produktlinjer, vilket i sig självt skulle leda till ett högre kapacitetsutnyttjande och därmed en resultatförbättring.

Årets resultat har belastats med 47 miljoner kr (15) i kursförluster. Härav hänförs sig 30 miljoner kr (12) till realiserade kursförluster som uppstått under 1978 på moderbolagets lån i utländsk valuta. För att möta tidigare års realiserade kursförluster på dessa lån redovisas bland bokslutsdispositionerna en avsättning till kursregleringsreserv på 65 miljoner kr. Dessa belopp täcker samtliga realiserade kursförluster fram till bokslutsdagen.

Avsättningen till kursregleringsreserven har möjliggjorts genom upplösning av varulagerreserver i de svenska bolagen. Härutöver har lagerreserver upplösts på grund av lagerminskningar i de svenska bolagen samt för täckande av förluster i Iran.

Räntekostnaderna efter avdrag för ränteintäkter har ökat med 22 miljoner kr till 167 miljoner kr, vilket utgör 3,5 % av omsättningen. Ökningen beror på en i synnerhet under första delen av året relativt hög räntenivå i de länder där Gruppen har stor upplåning, främst Belgien, samt på stigande omräkningskurser på vissa valutor.

Finansiering

Det totala finansieringsbehovet minskade till 268 miljoner kr (606). Härav svarade medel som genererats i rörelsen för 198 miljoner kr (157). Det externa finansieringsbehovet minskade alltså avsevärt, från 449 miljoner kr till 70 miljoner kr. Den ökade självfinansieringsgraden höjde Gruppens soliditet från 33,4 % till 34,5 %.

Säljbolagens lager har ökat med 70 miljoner kr, medan de tillverkande bolagens lager har minskat i motsvarande grad.

Kundfordringarna har inte stigit helt i takt med faktureringsökningen. De genomsnittliga kredittiderna har kun-

nat bibehållas på i stort oförändrad nivå jämfört med föregående år.

De kortfristiga skulderna minskade med 164 miljoner kr (få ökning med 372 miljoner kr), medan de långfristiga skulderna ökade med 231 miljoner kr (74). Denna ökning har huvudsakligen skett genom ett av moderbolaget emitterat obligationslån om 100 miljoner kr till 10 1/4 % samt ett medelfristigt lån på US\$ 20 miljoner.

Under 1978 har 50 % av aktierna i Craelius-gruppen försålts till det brittiska företaget Unicorn Industries Ltd. I februari 1979 utnyttjade Unicorn Industries Ltd sin optionsrätt genom att överta de återstående aktierna.

I avsikt att förbättra förhållandet mellan eget och främmande kapital och därmed underlätta finansieringen av Gruppens fortsatta expansion, föreslår styrelsen dels en fondemission, varvid aktieägarna erhåller en ny aktie på sex gamla, dels en nyemission till en kurs av 60 kronor per aktie eller sammanlagt 124,2 miljoner kr, med företräde för bolagets aktieägare att teckna en ny aktie på sex gamla. Genom de båda emissionerna kommer moderbolagets aktiekapital att höjas från 310,4 miljoner kr till 413,9 miljoner kr och reservfonden från 153,9 miljoner kr till 226,3 miljoner kr.

Investeringar

Årets investeringar i säljbolagen uppgick till 70 miljoner kr (94) och i tillverkningsenheterna till 63 miljoner kr (75).

Investeringar i marknadsledet

I det relativt kärva marknadsläget har Atlas Copco valt att satsa på fortsatt utbyggnad av sälj- och serviceresurser över hela världen. Bättre administrativa system, en aktivare marknadsföring till industrin och en ökad uppbyggnad av återförsäljarnätet är exempel på vidtagna åtgärder. Bland de större investeringarna som gjordes under året kan nämnas en ny regionanläggning i Sundsvall (6 miljoner kr), två nya regionanläggningar i Nederländerna (6 miljoner kr) samt utökningar av huvudanläggningarna i Italien (6 miljoner kr) och i Västtyskland (7 miljoner kr). Dessutom gjordes kompletterande investeringar i den norska huvudanläggningen med 8 miljoner kr.

Under året bildades ett nytt säljbo-

lag i Ecuador tillsammans med den tidigare agenten. Förberedelser har gjorts för att på liknande sätt bilda säljbolag i Japan och Singapore.

Investeringar i produktionsledet

Årets investeringar i produktionsutrustning bestod främst i ersättning av gamla maskiner samt erforderlig utökning av maskinparken i samband med introduktionen av nya produkter.

Atlas Copco Andinas fabrik i Bolivia färdigställdes under året. Intensiv utbildning bedrevs för de ca 80 anställda för att klara övergången från den tidigare verksamheten i hyrda lokaler omfattande endast montering.

I Atlas Copco India har på grund av krav från de indiska myndigheterna andelen av Atlas Copcos aktieinnehav minskats från 60 % till 40 % genom en nyemission reserverad för de indiska aktieägarna. Produktionsprogrammet har utökats, främst för vattenbörningsutrustningar. Erforderliga investeringar har finansierats lokalt.

I Brasilien har Atlas Copco en betydande andel av den snabbt växande marknaden. De senaste årens importrestriktioner samt de brasilianska myndigheternas krav har lett till beslut om ökad lokal tillverkning av i första hand skruvkompressorer och tryckluftspett.

Ett avtal har träffats med de jugoslaviska företagen Fagram och Univerzal om samarbete avseende tillverkning av vissa kompressortyper i Jugoslavien. Huvudsåket för detta engagemang har varit önskemålet att befästa Atlas Copcos ställning på den jugoslaviska marknaden för hela Gruppens produktprogram. Förhandlingar pågår om ytterligare utveckling av Gruppens verksamhet i Jugoslavien.

Forskning och utveckling

Under 1978 uppgick investeringarna i forskning och produktutveckling till ca 3,5 % av omsättningen, vilket är en för branschen relativt hög nivå. Bolaget betraktar en fortsatt offensiv forsknings- och utvecklingsverksamhet som ett viktigt medel att hävda sig i den hårda världskonkurrensen. Investeringarna har koncentrerats på färre projekt, och genom en klarare koppling till marknads krav förväntas de

ge snabbare resultat. Företagets unika direktkontakt med över en kvarts miljon kunder är härvidlag till stor hjälp.

Atlas Copco strävar sedan några år efter att erbjuda kompletta systemlösningar för specifika kundproblem. Detta kräver ingående kännedom om industriella processers olika delmoment och samspelet mellan dessa. För en bra lösning fordras ofta tillämpningar hämtade från olika teknikområden.

Kraft och rörelse kan med fördel åstadkommas med pneumatik och hydraulik. Styrnings- och kontrollfunktioner kan likaså lösas med pneumatik och hydraulik men i ökande utsträckning också med modern elektronik. Området elektronisk styrning har därför givits ökad uppmärksamhet.

De långsiktiga forsknings- och utvecklingsfrågorna har ägnats speciell uppmärksamhet. Moderbolagets avdelning för FoU-planering utför fortlöpande studier och tekniska prognoser inom teknik- och behovsområden, vilka på sikt kan antas bli av betydelse för bolagets utveckling. Detta är en viktig verksamhet för att i tid identifiera nya möjligheter inom teknik och marknad eller möta framtida risker.

Inom forskningsenheterna studeras kontinuerligt sk exotiska bergbrytningsprocesser vid vilka t ex ultraljudteknik, laserteknik, plasmastrålar, högtrycksvattenstrålar, uppvärmning eller gnistbearbetning används för att bryta sönder bergmaterial. Dessa studier indikerar att de mekaniska metoderna, slående och roterande, ännu lång tid framöver kommer att vara de dominerande i praktiskt bergarbete.

Personalutveckling

Under de senaste tio åren har personaladministrationens betydelse alltmer uppmärksammats inom Gruppen. Inom produktdivisionerna i Sverige och i Belgien har personalfunktionerna utvecklats och fått större ansvar. Under hösten organiserades den första internationella personalchefskonferensen inom Atlas Copco. Deltagarna kom från ett 20-tal länder. Olikheter i lagar, avtal och kulturella traditioner måste beaktas lika väl som gemensamma tendenser, för att förverkliga bolagets strävan att föra en framsynt personalpolitik inom alla Gruppens företag.

Chefsutbildning och allmän administrativ utbildning

Utvecklingen av Atlas Copcos utbildningsprogram för chefer på olika nivåer har under året fortgått i olika projektgrupper. Man har bl a utvecklat program omfattande tre olika funktionsinriktade kurser vardera om två veckor. Vissa grundläggande kurser i ledarskap har genomförts i såväl svenska som utländska företag.

I samarbete med ett antal svenska exportföretag har under året startats ett chefsutvecklingsprogram om sex veckor för chefer i internationell tjänst. En liknande ledarutbildning har likaså i samarbete med en mindre grupp svenska industriföretag genomförts för chefspersonal vid de svenska enheterna.

Ett utbildningsprogram avseende produktansvar har utvecklats och kommer att introduceras utanför Sverige under 1979.

Produktutbildning

Produktdivisionerna har ägnat väsentligt intresse åt produktutbildning, omfattande bl a serviceträning, säljteknik, applikationskunskap och produktkännedom. Nytt utbildningsmaterial har utarbetats och ställts till säljbolagens disposition.

Kunderna har visat ett ökande intresse för utbildning. Atlas Copcos förmåga att erbjuda utbildning kan därför i många fall vara ett viktigt skäl för kunden att välja företagets utrustningar.

Ett projekt med specialanpassad utbildning för distributörer och återförsäljare har initierats.

Internationella studie- och kontaktresor

För femte året i följd arrangerades internationella studie- och kontaktresor för anställda, för vilket ändamål styrelsen för Atlas Copco AB hade beviljat 1,25 milj kr för hela Atlas Copco-Gruppen. Sedan 1974 har mer än 2 000 anställda beretts tillfälle att lära känna arbetsförhållanden och kolleger i andra länder.

Balansräkning

Per den 31 december

Tillgångar	1978	1977
	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar		
Kassa och banktillgodohavanden	306,0	336,3
Växelfordringar	177,6	145,4
Kundfordringar	948,3	859,9
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	34,9	45,8
Övriga fordringar	196,9	145,4
Varulager (se not 1)	2 065,6	2 058,8
	3 729,3	3 591,6
Spärrkonton hos Riksbanken	8,5	18,7
Anläggningstillgångar		
Aktier och obligationer m m (se not 2)	10,5	5,8
Övriga investeringar	74,3	81,1
Nyanläggningar	21,3	92,0
Maskiner och inventarier (se not 3)	186,8	197,7
Byggnader (se not 4)	355,6	323,6
Mark (se not 4)	158,9	100,0
	807,4	800,2
Summa tillgångar	4 545,2	4 410,5
Skulder och Eget Kapital		
Kortfristiga skulder		
Växelskulder	286,2	264,9
Leverantörsskulder	302,8	325,6
Bankskulder	542,0	581,6
Skatteskulder	59,6	100,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	145,4	62,3
Övriga kortfristiga skulder	279,4	444,0
	1 615,4	1 779,3
Långfristiga skulder		
Intecknings- och reverslån (se not 5)	512,6	445,6
Obligations- och förlagslån	317,8	211,9
Avsatt till pensioner (se not 6)	251,6	216,7
Övriga långfristiga skulder	48,0	24,5
	1 130,0	898,7
Summa skulder	2 745,4	2 678,0
Obeskattade reserver		
Varulagerreserver (se not 7)	265,1	393,6
Investeringsfonder (se not 8)	32,6	28,5
Arbetsmiljöfonder (se not 9)	4,4	11,6
Särskilda investeringsfonder (se not 10)	4,2	6,8
Kursregleringsreserv	65,0	—
	371,3	440,5
Minoritetsintressen	48,0	37,6
Eget kapital		
Bundet eget kapital		
Aktiekapital	310,4	310,4
Reserv- och skuldregleringsfonder (se not 11)	237,3	249,6
Övriga bundna vinstmedel (se not 12)	332,2	305,6
	879,9	865,6
Fritt eget kapital		
Delcrederefond	38,8	38,8
Disponibla vinstmedel (se not 13)	253,2	186,4
Årets vinst	208,6	163,6
	500,6	388,8
Summa eget kapital	1 380,5	1 254,4
Summa skulder och eget kapital	4 545,2	4 410,5
Ställda panter (se not 14)	399,3	354,0
Ansvarsförbindelser		
Diskonterade växlar	214,8	204,6
Övriga ansvarsförbindelser	166,5	129,1

Resultaträkning

	1978		1977	
	Mkr		Mkr	
Fakturering		4 742,3		4 157,2
Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m		-4 184,2		-3 630,3
Rörelseresultat före avskrivningar		558,1		526,9
Avskrivningar (se not 15)				
Byggnader	20,3		17,3	
Maskiner och inventarier	69,9	- 90,2	67,9	- 85,2
Rörelseresultat efter avskrivningar		467,9		441,7
Finansiella kostnader och intäkter				
Räntekostnader	-201,1		-179,0	
Ränteintäkter	+ 34,0		+ 35,3	
Utdelning på aktier och andelar	+ 0,2		+ 0,3	
Resultatandel i närstående företag	- 0,5	- 167,4	- 1,8	- 145,2
Resultat efter finansiella kostnader och intäkter		300,5		296,5
Extraordinära intäkter (se not 16)		+ 7,6		-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		308,1		296,5
Bokslutsdispositioner				
Extra avskrivning å anläggningstillgångar	- 7,8		- 14,9	
Varulagerreserver	+115,4		+ 59,8	
Investeringsfonder	- 2,0		- 3,9	
Kursregleringsreserv	- 65,0		-	
lanspråktagande av arbetsmiljö- och investeringsfonder	+ 10,2		+ 18,5	
Avskrivning mot arbetsmiljö- och investeringsfonder	- 10,2	+ 40,6	- 18,5	+ 41,0
Resultat före skatter		348,7		337,5
Skatter (se not 17)		- 135,0		- 166,6
		213,7		170,9
Minoritetsandelar i årets resultat		- 5,1		- 7,3
Nettovinst		208,6		163,6

Kommentarer till Gruppens balans- och resultaträkning

Koncernredovisningsprinciper

Atlas Copco-Gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt äger minst 50 %, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett avgörande inflytande.

Balansräkningen har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär, att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde. Differenser p g a nedskrivningar av dotterbolagsaktier har minskat Gruppens vinstmedel. Koncernmässigt övervärde, vilket uppgår till 10,4 milj kr (13,3), redovisas, liksom tidigare år, ej i separat post i balansräkningen utan har fördelats på följande balansposter: Byggnader 8,1 milj kr, maskiner och inventarier 1,5 milj kr samt goodwill 0,7 milj kr. Posten goodwill på 0,7 milj kr har reducerat Gruppens disponibla vinstmedel. Årets avskrivning på 2,9 milj kr har belastat årets resultat.

För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i moderbolaget. Differenser p g a fondemissioner i dotterbolag har förts till Gruppens bundna reserver.

Utlandsbolagens balansräkningar har omräknats till svenska kronor enligt den sk monetära/icke-monetära metoden. Fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital har räknats om till investeringskurser.

För övriga balansposter har balansdagens kurs tillämpats.

Resultaträkningar har omräknats till årets genomsnittskurs, med undantag för avskrivningar, som omräknats till investeringskurs.

De omräkningsdifferenser, som uppstår p g a att olika kurser används, har nettoredovisats och förts mot årets resultat.

Not 1 Varulager

Lagren har värderats till det lägsta av anskaffnings- och återanskaffningsvärdet, i regel enligt principen "First in-First out", reducerat med nedskrivning för inkurans.

Not 2 Aktier och obligationer (Mkr)

	1978	1977
Atlas Copco AB:s innehav av aktier i utomstående bolag enl specifikation sid 20	7,0	5,7
Övriga dotterbolag innehar aktier i följande utomstående bolag:		
50 % i Atlas Copco Craelius AB	2,3	—
50 % i Atlas Copco Craelius Ltd.	1,1	—
Obligationer hos övriga dotterbolag	0,1	0,1
	<u>10,5</u>	<u>5,8</u>

Not 3 Maskiner och inventarier (Mkr)

	1978	1977
Anskaffningsvärde	707,3	672,7
Akkumulerade avskrivningar	520,5	475,0
Bokfört värde	<u>186,8</u>	<u>197,7</u>

Not 4 Byggnader och mark (Mkr)

	Byggnader		Mark	
	1978	1977	1978	1977
Anskaffningsvärde	546,3	485,1	158,9	100,0
Uppskrivning i samband med 1973 års emission	20,0	20,0		
Akkumulerade avskrivningar	210,7	181,5		
Bokfört värde	<u>355,6</u>	<u>323,6</u>	<u>158,9</u>	<u>100,0</u>

Not 5 Intecknings- och reversslån (Mkr)

	1978	1977
Atlas Copco AB	205,4	104,2
Atlas Copco MCT AB	53,3	57,4
Atlas Copco Airpower N.V.	51,6	59,0
Atlas Copco Tools AB	28,7	27,6
Andra bolag	173,6	197,4
	<u>512,6</u>	<u>445,6</u>

Not 6 Avsatt till pensioner

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggsplaneringen.

Not 7 Varulagerreserver (Mkr)

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 60 % av lagervärdet efter avdrag för eventuell inkurans.

Varulagerreserver 1977-12-31	393,6
Avsättning till varulagerreserver	+ 9,8
Upplösning av varulagerreserver	- 60,2
Upplösning av varulagerreserv för avsättning till kursregleringsreserv	- 65,0
Avgår: varulagerreserv för avyttrat bolag	- 13,1
Varulagerreserver 1978-12-31	<u>265,1</u>

Not 8 Investeringsfonder

Svenska aktiebolag har möjlighet att avsätta 40 % av vinst före avsättningar och skatter till investeringsfonder. Sådana avsättningar förutsätter inbetalning med 46 % av avsättningsbeloppet till ett räntelöst konto hos Sveriges Riksbank.

Efter särskilt tillstånd av statlig myndighet kan investeringsfond utnyttjas för direktnedskrivning av anläggningar. Under 1978 har sådant tillstånd erhållits för Monsun-Tison AB med 0,4 milj kr.

Not 9 Arbetsmiljöfonder

I enlighet med en tillfällig lag under 1974 ålades svenska bolag att sätta av 20 % av vinst före avsättningar och skatter till en arbetsmiljöfond. Beloppet, som var avdragsgillt vid beskattning, sattes i sin helhet in på räntelöst konto i Sveriges Riksbank. Under 1978 har Atlas Copco AB, Atlas Copco MCT AB, Atlas Copco Tools AB, Monsun-Tison AB och Atlas Copco Svenska Försäljnings AB utnyttjat medel ur arbetsmiljöfond med sammanlagt 7,2 milj kr.

Not 10 Särskilda investeringsfonder

Utöver avsättning till arbetsmiljöfond ålades svenska företag att sätta in 15 % av vinst före avsättningar och skatter till en särskild investeringsfond. Hela beloppet betalades in på räntelöst konto i Sveriges Riksbank.

Under 1978 har 2,6 milj kr utnyttjats av Atlas Copco Tools AB.

Not 11 Reserv- och skuldregleringsfonder (Mkr)

Reserv- och skuldregleringsfonder 1977-12-31	249,6
Överfört från disponibla vinstmedel	+ 6,9
Överfört till aktiekapital	- 17,2
Avyttrat bolag	- 3,4
Omklassificeringar m m netto	+ 1,4
Reserv- och skuldregleringsfonder 1978-12-31	237,3

Not 12 Övriga bundna vinstmedel (Mkr)

Övriga bundna vinstmedel 1977-12-31	305,6
Överfört från disponibla vinstmedel	+ 16,0
Omklassificeringar m m netto	+ 10,6
Övriga bundna vinstmedel 1978-12-31	332,2

Dessa reserver består huvudsakligen av vinstmedel, som överförts till dotterbolagens aktiekapital.

Not 13 Disponibla vinstmedel (Mkr)

Disponibla vinstmedel 1977-12-31	186,4
Årets nettovinst 1977-12-31	+ 163,6
Utdelning till aktieägare	- 75,5
Överfört till bundna vinstmedel	- 22,9
Avyttrat bolag	- 6,3
Diverse justeringar, netto	+ 7,9
Disponibla vinstmedel 1978-12-31	253,2

Vid bedömning av Atlas Copco-Gruppens disponibla medel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag, för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

Not 14 Ställda panter

	1978	1977
Intecknade fastigheter	269,6	209,7
Företagsintekningar	106,6	94,4
Andra ställda panter	23,1	49,9
	399,3	354,0

Not 15 Avskrivningar

Ordinarie avskrivningar har i allmänhet gjorts med högsta tillåtna belopp enligt skattelagstiftningen i respektive land. De överensstämmer väl med det planmässiga avskrivningsbehovet baserat på följande avskrivningssatser: Maskiner och inventarier 7-10 %, fordon 20 % samt byggnader 2-4 %.

De kalkylmässiga avskrivningarna, vilka är baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärden, uppgick för koncernen till 114 milj kr (103) och överstiger således de ordinarie avskrivningarna med 24 milj kr (18).

Extra avskrivningar som redovisas bland avsättningar hänförs sig i huvudsak till dotterbolagen i Belgien, där accelererade avskrivningar på nyinvesteringar får tillämpas.

Dessutom har avskrivningar skett med utnyttjande av följande fonder (Mkr):

	1978	1977
Investeringsfonder (se not 8)	0,4	0,4
Arbetsmiljöfonder (se not 9)	7,2	7,9
Särskilda investeringsfonder (se not 10)	2,6	10,2
	10,2	18,5

Not 16 Extraordinära intäkter

	1978	1977
Realisationsvinst vid avyttring av 50 % av aktierna i Craelius-bolagen	5,9	-
Realisationsvinst, sålda byggnader	1,7	-
	7,6	-

Not 17 Skatter

Atlas Copco-Gruppens nettoresultat har framkommit efter avdrag av därpå belöpande skatter inklusive kupongskatter på i utlandet intjänade vinster, som har utdelats till respektive moderbolag.

Finansieringsanalys

Tillförda medel	1978	1977
Internt	Mkr	
Resultat före extraordinära poster, dispositioner och skatter	300,5	296,5
Avskrivningar	+ 90,2	+ 85,2
Realisationsvinst på sålda anläggnings- tillgångar	+ 7,6	-
Skatter	- 135,0	- 166,6
Uttag från spärrade konton	+ 10,2	+ 17,0
Utdelning till aktieägare	- 75,5	- 75,5
	198,0	156,6
Externt		
Ökning av långfristiga skulder	+ 231,3	+ 73,8
Minskning/ökning av kortfristiga skulder	- 163,9	+ 372,4
Minskning av långfristiga fordringar	+ 2,1	+ 2,9
Summa tillförda medel	267,5	605,7

Använda medel

Investeringar i mark, byggnader, maskiner och inventarier	132,7	168,6
Ökning av omsättningstillgångar:		
Varulager	6,8	289,1
Kortfristiga fordringar	161,2	162,3
Förändring i Gruppens sammansättning m m	- 2,9	+ 2,8
Summa använda medel	297,8	622,8
Förändring av likvida medel	- 30,3	- 17,1

Personaluppgifter

Löner och övriga personalkostnader

	1978		1977	
	Mkr		Mkr	
Sverige				
Produktbolag	479,8		468,7	
Säljbolag	73,0	552,8	73,4	542,1
Utlandet				
Produktbolag	317,8		276,1	
Säljbolag	573,7	891,5	452,2	728,3
Totalt		1 444,3		1 270,4

Medelantal anställda¹⁾

	1978		1977	
Sverige				
Produktbolag	4 920		5 022	
Säljbolag	701	5 621	748	5 770
Utlandet				
Produktbolag	3 390		3 771	
Säljbolag	8 653	12 043	8 491	12 262
Totalt		17 664		18 032

Anm:
P g a ändrade klassificeringsprinciper är uppgifterna för utlandet ej helt jämförbara mellan åren.

Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner och andra ersättningar upprättad enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen.

¹⁾ Medelantal anställda i Sverige har beräknats enligt de principer som tillämpas vid rapporteringen av arbetsgivareuppgifter till Riksförsäkringsverket (RFV).

För femte året i följd anordnades studie- och kontaktresor mellan Gruppens bolag. På bilden ses de 74 resenärer från Belgien som under fyra dagar bekantade sig med Sverige och sina svenska kolleger.

Atlas Copco AB

Förvaltningsberättelse

Moderbolagets resultaträkning

Moderbolagets fakturering uppgick till 459,6 milj kr (349,8). Denna fakturering, som handhas av försäljningsdivisionen för agent- och statshandelslän-derna, avser de marknader där Grup-pen ej representeras av egna säljbolag. Stora leveranser har skett till Algeriet, Jugoslavien, Nigeria, Saudi-Ara-bien och Sovjetunionen.

I posten provisioner m m från dotterbolag redovisas bl a de factoringavgif-ter som moderbolaget erhåller från At-las Copco MCT AB och Atlas Copco Tools AB genom att överta dessa bolags fordringar på Gruppens säljbolag.

I övriga kostnader och intäkter ingår realiserade kursförluster med 30 milj kr (16) avseende upptagna lån i ut-ländsk valuta. Detta innebär, i motsats till tidigare år, att samtliga på året belö-pande realiserade kursvinster och kursförluster påverkat årets resultat. För att möta tidigare års realiserade kursförluster på ovan nämnda lån, har 65 milj kr avsatts till en kursregle-ringsreserv. Härigenom är samtliga realiserade kursförluster fram till bal-ansdagen beaktade.

Finansiella kostnader och intäkter vi-sar ett nettounderskott uppgående till 53,6 milj kr (50,3). Ökningen beror till stor del på höjda omräkningskurser på räntekostnader avseende utländska lån.

Efter upplösning av varulagerreser-ven med 11,6 milj kr (24,0) samt den ovan nämnda avsättningen till kursreg-leringsreserv, som kunnat ske genom koncernbidrag från Atlas Copco MCT AB, redovisas en vinst före skatter på 101,7 milj kr. Efter beräknade skatter med 1,0 milj kr (2,0) uppgår den redo-visade nettovinsten till 100,7 milj kr (96,7).

Moderbolagets balansräkning

Aktieinnehavet i dotterbolag har ökat från 410 milj kr till 427 milj kr, eller med 17 milj kr, bl a genom nyemissioner i dotterbolagen i Tyskland och Frank-rike.

I syfte att minska räntekostnaderna har 1975 års 8 % lån på SFr 50 milj konverterats till ett nytt lån löpande med 2 $\frac{3}{8}$ %. Lånet förfaller till betalning 1980.

Under året har ur arbetsmiljöfonden överförts 5,9 milj kr till Atlas Copco MCT AB, Atlas Copco Tools AB samt Monsun-Tison AB. Ur särskild investeringsfond har 2,0 milj kr överförts till Atlas Copco Tools AB.

Antalet i moderbolaget anställda var under året i medeltal 356 mot 343 före-gående år, samtliga i Nacka.

Moderbolagets utgifter för löner och andra ersättningar har utgjort:

	1978	1977
	Mkr	
Styrelse och verk-ställande ledning (varav tantiem 1,1 (1,1))	3,4	3,1
Övriga anställda	36,0	29,0
	39,4	32,1

För Atlas Copco-Gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättning-ar:

	1978	1977
	Mkr	
Styrelse och verk-ställande ledning	23,3	26,6
Övriga anställda	1 016,0	897,9
	1 039,3	924,5

Uppgifter om medelantal anställda samt specifikation av löner och perso-nalkostnader återfinns på sid 14.

Bolagets inköp från dotterbolag upp-går till 95 % av det totala inköpsvärdet. Bolagets totala fakturering har uteslu-tande avsett utomstående kunder.

Fond- och nyemission

I avsikt att förbättra förhållandet mellan eget och främmande kapital och där-med underlätta finansieringen av bola-gets fortsatta expansion föreslår styrel-sen dels en fondemission, omfattande 2 069 550 aktier, vilket innebär att aktieägarna erhåller en ny aktie på sex

gamla, dels en nyemission å 2 069 550 aktier till en kurs av 60 kr per aktie, sammanlagt 124 173 000 kr med före-träde för bolagets aktieägare att teckna en ny aktie på sex gamla. Bolagets aktiekapital kommer härigenom att hö-jas från 310 432 500 kr till 413 910 000 kr. Reservfonden ökas samtidigt med 72 434 250 kr till 226 323 000 kr. Akti-erna i nyemissionen föreslås medföra rätt till utdelning från och med verk-samhetsåret 1979. Fondemissionen föreslås ske genom uppskrivning av värdet å bolagets aktier i dotterbolag med 51 738 750 kr.

Vinstdisposition

Angående bolagets ställning och dess verksamhet i övrigt hänvisas till när-slutna balansräkningar och resultat-räkningar. Till bolagsstämmans förfö-gande står:

balanserade vinstmedel från föregående år	Kr 60 833 517
Härtill kommer årets vinst	Kr 100 710 468
	Kronor 161 543 985

Styrelsen och verkställande direktö-ren föreslår att dessa vinstmedel dis-poneras på följande sätt: till aktieägarna utdelas kr 6:- per aktie på så-väl de nuvarande ak-tierna som de före-slagna fondaktierna, vilket innebär kr 7:-

per nuvarande aktie	Kr 86 921 100
I ny räkning balanseras	Kr 74 622 885
	Kronor 161 543 985

Balansräkning

Per den 31 december

Tillgångar	1978		1977	
		Mkr		Mkr
Omsättningstillgångar				
Kassa, bank	127,8		198,1	
Växelfordringar	83,0		18,7	
Fordringar hos dotterföretag	372,0		280,0	
Kundfordringar	165,9		159,9	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9,0		12,6	
Skattefordran	—		4,6	
Övriga fordringar	23,6		13,2	
Varulager	44,0	825,3	31,7	718,8
Spärrkonton hos Riksbanken				
Arbetsmiljöfond	2,4		8,2	
Särskild investeringsfond	2,0	4,4	4,0	12,2
Anläggningstillgångar				
Aktier och andelar i dotterföretag (se sid 20)	427,1		409,6	
Aktier och andelar i andra företag (se sid 20)	7,0		5,7	
Växelfordringar	9,4		10,5	
Långfristiga fordringar hos dotterföretag	59,6		24,5	
Andra långfristiga fordringar	54,4		61,9	
Nyanläggningar	0,5		6,5	
Maskiner och inventarier (se not 18)	7,1		5,1	
Byggnader (se not 18)	59,6		53,1	
Mark (se not 18)	23,9	648,6	23,5	600,4
Summa tillgångar		1 478,3		1 331,4

Skulder och Eget Kapital

	1978		1977	
	Mkr		Mkr	
Kortfristiga skulder				
Skulder till dotterföretag	110,4		150,3	
Leverantörsskulder	7,0		5,0	
Skatteskuld	0,7		–	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20,1		18,8	
Övriga kortfristiga skulder (se not 19)	<u>31,9</u>	170,1	<u>145,8</u>	319,9
Långfristiga skulder				
Förlagslån (se not 20)	10,3		13,3	
Obligationslån (se not 20)	307,5		198,6	
Intecknings- och reverslån (se not 20)	205,4		104,2	
Avsatt till pensioner, PRI	66,7		51,9	
Avsatt till pensioner, övriga	<u>10,6</u>	600,5	<u>7,5</u>	375,5
Summa skulder		<u>770,6</u>		<u>695,4</u>
Obeskattade reserver				
Lagerreserv	–		11,6	
Arbetsmiljöfond	2,4		8,3	
Särskild investeringsfond	2,0		4,0	
Kursregleringsreserv	<u>65,0</u>	69,4	<u>–</u>	23,9
Eget kapital				
Bundet eget kapital				
Aktiekapital (12 417 300 aktier à nom 25 kr) (se not 21)	310,4		310,4	
Reservfond	<u>153,9</u>	464,3	<u>153,9</u>	464,3
Fritt eget kapital				
Delcrederefond	12,5		12,5	
Balanserade vinstmedel (se not 22)	60,8		38,6	
Årets vinst	<u>100,7</u>	174,0	<u>96,7</u>	147,8
Summa eget kapital		<u>638,3</u>		<u>612,1</u>
Summa skulder och eget kapital		<u>1 478,3</u>		<u>1 331,4</u>
Ställda panter				
Fastighetsinteckningar	34,8		34,9	
Företagsinteckningar	48,3		48,3	
Ansvarsförbindelser (se not 23)				
Diskonterade växlar	1,9		17,0	
Borgens- och övriga ansvarsförbindelser, varav till förmån för dotterföretag 479,8 (404,7)	516,5		433,6	
Kapitalvärde av pensionsåtagande	<u>17,5</u>		<u>10,5</u>	

Resultaträkning

	1978		1977	
	Mkr		Mkr	
Rörelseintäkter				
Fakturering	459,6		349,8	
Provisioner m m från dotterföretag	131,8		111,0	
Räntor från dotterföretag	16,0		20,3	
Räntor till dotterföretag	- 5,2		- 3,2	
Utdelningar från dotterföretag	82,7		72,5	
Övriga kostnader och intäkter	- 52,6	632,3	- 21,9	528,5
Rörelsekostnader				
Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m		-499,2		-399,6
Rörelseresultat före avskrivningar		133,1		128,9
Avskrivningar				
Byggnader	2,0		1,7	
Maskiner och inventarier	2,9	- 4,9	2,2	- 3,9
Rörelseresultat efter avskrivningar		128,2		125,0
Finansiella kostnader och intäkter				
Räntor till andra än dotterföretag	- 71,0		- 69,4	
Räntor från andra än dotterföretag	+ 17,7		+ 20,6	
Utdelningar från andra än dotterföretag	+ 0,2		+ 0,3	
Resultatandel i närliggande företag	- 0,5	- 53,6	- 1,8	- 50,3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		74,6		74,7
Bokslutsdispositioner				
Förändring av varulagerreserv	+ 11,6		+ 24,0	
lanspråktagande av arbetsmiljö- och särskild investeringsfond	+ 0,1		+ 11,0	
Avskrivning mot arbetsmiljö- och särskild investeringsfond	- 0,1		- 11,0	
Koncernbidrag	+ 80,5		-	
Avsättning till kursregleringsreserv	- 65,0	+ 27,1	-	+ 24,0
Resultat före skatt		101,7		98,7
Skatt		- 1,0		- 2,0
Nettovinst		100,7		96,7

Nacka den 12 februari 1979

PETER WALLEMBERG

K-A BELFRAGE

H N SPORBORG

JAN HELLNER

STURE ÖDNER

ERIK JOHNSON

AXEL IVEROTH

ULF-C BRATT

CURT G OLSSON

TOM WACHTMEISTER
Verkställande direktör

BO HENNING

PER-ERIK NYHOLM

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning och koncernredovisning har avgivits den 16 mars 1979

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisorBERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

Kommentarer till moderbolagets balans- och resultaträkning

Not 18 Maskiner och inventarier, byggnader, mark (Mkr)

	Maskiner och inventarier		Byggnader		Mark	
	1978	1977	1978	1977	1978	1977
Anskaffningsvärde	36,2	31,3				
Ackumulerade avskrivningar	29,1	26,2				
Bokfört värde	7,1	5,1				
Brandförsäkringsvärde	46,3	45,1				
Anskaffningsvärde	78,0	69,7	24,8	24,3		
Uppskrivning i samband med 1973 års emission	20,0	20,0	—	—		
Ackumulerade avskrivningar	38,4	36,6	0,9	0,8		
Bokfört värde	59,6	53,1	23,9	23,5		
Taxeringsvärde	63,4	55,7	49,8	48,4		
Brandförsäkringsvärde	250,4	211,6	—	—		

Not 19 Övriga kortfristiga skulder (Mkr)

	1978	1977
Nästkommande års låneamorteringar	15,1	128,4
Anställdas prel. skatter	3,0	3,7
Övriga kortfristiga skulder	13,8	13,7
	31,9	145,8

Not 20 Långfristiga skulder

De på året belöpande kursdifferenserna avseende långfristiga skulder i utländsk valuta har i sin helhet belastat resultatet med 30,2 milj kr. Härvid har kursvinster på US\$-lån kvittats mot kursförluster på SFrs-lån.

För att möta tidigare års balanserade kursförluster har en kursregleringsreserv upplagts uppgående till 65 milj kr.

Förlagslån (Mkr)	1978	1977
7 1/2 % förlagslån av år 1967	10,3	13,3
Obligationslån (Mkr)	1978	1977
4 3/4 % obligationslån av år 1963	4,2	5,1
10 1/4 % obligationslån av år 1978	93,3	—
9 1/2 % US\$ 20 milj obligationslån av år 1970	47,1	55,4
7 3/4 % SFrs 80 milj obligationslån av år 1976	162,9	138,1
	307,5	198,6
Intecknings- och reverslån (Mkr)	1978	1977
US\$20 milj multicurrency-lån	85,7	—
2 3/8 % SFrs 50 milj	107,6	92,1
Övriga svenska reverslån	11,8	11,8
Inteckningslån	0,3	0,3
	205,4	104,2

1979 års amorteringar redovisas under övriga kortfristiga skulder.

Not 21 Aktiekapital

Aktiekapitalet är efter 1976 års nyemission fördelat på 12 417 300 aktier, var och en på nominellt 25 kronor. Samtliga utfärdade aktier är fria. Antalet aktieägare uppgår till ca 43 300. Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

			Ökning av aktiekapital (Mkr)	Inbetalt belopp. (Mkr)
1965	Fondemission	1:4	19,1	—
	Nyemission	1:4 60 kr	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10	11,5	—
	Nyemission	1:10 100 kr	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2	69,0	—
1974	Nyemission	1:4 25 kr	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5 50 kr	51,7	103,5

Not 22 Balanserade vinstmedel (Mkr)

Balanserade vinstmedel 1977-12-31	38,6
1977 års vinst	96,7
Av bolagsstämman 1978 beslutad utdelning	- 74,5
Balanserade vinstmedel 1978-12-31	60,8

Not 23 Ansvarsförbindelser

Utöver redovisade ansvarsförbindelser deltar Atlas Copco AB som bolagsman i The Swedish Lamco Syndicate, Gränges AB & Co, i av Syndikatet utställda garantier på 34,8 milj US\$. Atlas Copco AB:s andel härav är enligt handelsbolagsavtalet 9,8 milj US\$.

Uppgifter avseende lån och ansvarsförbindelser till aktieägare m fl (enl 12 kap. 8 § AL)

Lån uppgående till 26 tkr (39 tkr) har lämnats till verkställande direktörer. Lånen har lämnats före ikraftträdandet av den lag, som inskränker aktiebolagens rätt att lämna lån och att ikläda sig ansvarsförbindelser för aktieägare m fl.

Finansieringsanalys

Tillförda medel	1978	1977
Internt	Mkr	
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	74,6	74,7
Avskrivningar	+ 4,9	+ 3,9
Uttag från spärrade konton för Atlas Copco AB	+ 0,1	+ 11,1
Skatt	- 1,0	- 2,0
Utdelning till aktieägare	- 74,5	- 74,5
	4,1	13,2
Extern		
Ökning/minskning av långfristiga skulder	+ 225,0	- 62,3
Minskning/ökning av kortfristiga skulder	- 69,3	+ 19,8
Summa tillförda medel	159,8	- 29,3
Använda medel		
Ökning av långfristiga fordringar	45,4	57,4
Investeringar i maskiner, inventarier och byggnader	7,8	14,7
Förändring av omsättningstillgångar: varulager	12,3	3,4
kortfristiga fordringar	+ 164,6	- 40,9
Summa använda medel	230,1	34,6
Förändring av likvida medel	- 70,3	- 63,9

Aktier och andelar

Per den 31 december 1978

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde Mkr		Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde Mkr
Produktbolag									
Atlas Copco MCT AB	300 000	100	100	30,0	Atlas Copco Chilena S.A.C.	1 335 710 671	100	0,001	-
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	10,0	Atlas Copco Colombiana Ltda.	190	100	100	-
Atlas Copco ABEM AB	15 000	100	100	1,5	Terratest S.A. de Servi- cios, Buenos Aires	22 800	100	10	-
Berema AB	10 000	100	1 000	29,2	Craelius Terratest Peruana S.A.	528	100	10 000	-
Monsun-Tison AB	140 000	100	100	32,9	Atlas Copco Kenya Ltd., Nairobi	14 999	100	100	-
Terratest AB	40 000	100	100	-					
Atlas Copco Airpower N.V., Belgien	59 500	99	1)	60,0	Övriga dotterbolag				
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia	9 713	50 ²⁾	1 000	1,9	Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	32,6
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien	29 999	50	1 000	-	Institut CERAC S.A., Ecublens	1 995	100	1 000	2,4
Terratest S.A., Madrid	75 000	100	1 000	-	Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	-
					AB Sicklahus	2 000	100	100	0,2
Säljbolag					Atlas Copco Data AB	125	25 ²⁾	100	-
Atlas Copco Svenska Försäljnings AB	200 000	100	100	15,0	Sicklaverken AB	50	100	100	-
Atlas Copco Belgium S.A.	99 998	100	1 000	5,0	AB Atlas Diesel	500	100	100	-
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	0,7	AB Elektrisk Malmletning	500	100	100	-
Atlas Copco A/S, Köpenhamn	11 997	100	1 000	6,9	AB Tryckluftverktyg	500	100	100	-
Atlas Copco France S.A.	79 960	100	500	35,2	AB Avos	50	100	100	-
Atlas Copco Nederland b.v.	10 000	100	1 000	12,3	AB Eccoverken	50	100	100	-
Atlas Copco Italia S.p.A.	539 998	100	10 000	28,2					427,1
Atlas Copco A/S, Oslo	3 998	100	10 000	14,2					
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	7 975	100	1 000	12,2	Andra bolag				
Atlas Copco S.A.E., Madrid	197 000	99 ²⁾	500	3,6	Atlas Copco Finans AB	12 000	40	100	1,0
Atlas Copco Deutschland G.m.b.H.	7	95	1)	29,4	The Swedish Lamco Syndicate	9/28			
Atlas Copco G.m.b.H., Wien	29 990	100	1 000	5,0	av andels- kapitalet	32		-	0,7
Atlas Copco Inc., Wayne	1 925	100	1)	47,0	The Liberian American- Swedish Minerals Co., preferensaktier serie A	2 722,5		100	1,5
Atlas Copco (Philippines) Inc.	69 995	100	100	2,0	Handelsbolaget Svenska Dagbladet AB & Co	100	2	1 000	0,1
Atlas Copco Paulista Ltda., São Paulo	423 499 940	100	1)	8,5	Svensk Interkontinen- tal Lufttrafik AB	16 920	2	100	0,7
Atlas Copco Venezuela S.A.	60	60	1 000	0,1	AB Stadsfastigheter	6	0	1 000	-
Atlas Copco Boliviana S.A.	2 400	60	1 000	0,5	AB SUKAB	40	0	100	-
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Quito	3 000	60	1 000	0,6	Cockerill-Ougree-Pro- vidence et Espérance- Longdoz, Liège	1 420	0	1)	0,2
Atlas Copco Iran AB, Stockholm	50	100	100	-	ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	1 820	0	100	0,9
Atlas Copco Hellas A.E., Aten	6 400	97 ²⁾	10 000	-	SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	25	1	5 000	0,6
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda.	1	100	1)	-	Casa de Suecia S.A., Madrid	90	0	5 000	0,1
Atlas Copco Maroc S.A.	940	50	1 500	-	Employment Conditions Abroad Ltd.	100	2	1	-
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Istanbul	1 140	100	500	-	Näringslivets Utbildnings AB	170	8	1 000	0,2
Atlas Copco (India) Ltd.	964 000	40	10	-	Bilspedition AB	8 000	1	100	1,0
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	50 000 000	100	1	-					7,0

1) = utan parivärde

2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1978. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Räkenskaperna har genom stickprov granskats av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen. I denna lag föreskriven särskild förteckning över lån, ställda panter och ansvarsförbindelser har upprättats.

Vi tillstyrker, att resultaträkningen och balansräkningen fastställs, att vinsten disponeras i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen samt att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1978.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker, att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

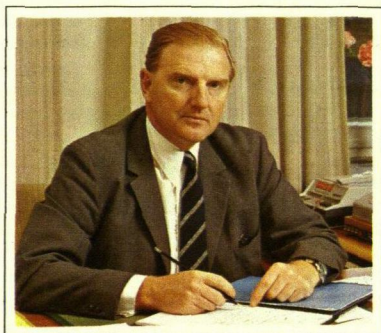
Stockholm den 16 mars 1979

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

Atlas Copco MCT AB

Jan Holdo, verkställande direktör i Atlas Copco MCT AB.

Atlas Copco MCT's säljresultat i kundledet under 1978 indikerar försvarade eller något ökade marknadsandelar. Faktureringen i sista led ökade med 12 % och ordergången med 14 %. Affärer har fått göras till pressade priser, varvid de båda krondevalveringarna varit till hjälp, särskilt under första halvåret. De största säljframgångarna noterades i Brasilien, Italien, Kina, Mexiko och Sovjetunionen.

Den emotsedda förbättringen av den internationella gruvkonjunkturen uteblev nästan helt, med undantag för uran, guld, kol och diamanter. Metall-

gruveindustrin i dess helhet arbetade med endast ca 60 % kapacitetsutnyttjande. I vissa länder har ej anläggningsarbeten igångsatts i den omfattning som vore önskvärt, på grund av många länders akuta betalningsbalanssvårigheter och rädsla att driva på inflationen. Flera stora internationella

Deltagandet i utställningen i samband med Amerikanska Gruvkongressen i Las Vegas var Atlas Copco MCT's ojämförigt största marknadsatsning under året. Målsättningen var att demonstrera Atlas Copcos ledarskap inom hydraulisk bergbörning.

projekt har dock startats, och i dessa har Atlas Copco kunnat väl försvara sin position.

Bland de mest framgångsrika produkterna kan nämnas lätta bergbormaskiner, där speciella aktiviteter via återförsäljare i många länder, samt framgångar på de sydamerikanska gruvmarknaderna gett positiva utslag. Volymökningen på 13 % har dock skett till priset av lägre marginaler. Även tryckluftspetten och pumparna uppvisar ökad försäljningsvolym med 12 respektive 5 % genom intensifierad marknadsföring i kombination med nya, attraktiva produkter. Av de tunga utrustningarna har Hägglunds lastnings- och transportprogram noterat fina order för både gruv- och entreprenadarbeten. Ordergången på Rotamec-aggregaten för brunn-, prospekterings- och produktionsborrning har fördubblats.

Den största marknadssatsningen under året var utställningen i samband med den amerikanska gruvkongressen i Las Vegas, främst riktad mot den nordamerikanska marknaden. Där presenterades bl a två nya hydrauliska bormaskiner monterade på fyra nya borrhaggregat. Atlas Copcos breda sortiment på hydraulikområdet, som i dag knappast har någon motsvarighet bland konkurrenterna, väckte stor uppmärksamhet. Trots de amerikanska konkurrenternas starka grepp om sin hemmamarknad har Atlas Copco just med de avancerade hydraulaggregaten erövat betydande marknadsandelar i USA och Canada.

Produktutveckling

Under 1978 fullföljdes utvecklingen av två nya hydrauliska bergbormaskiner som introducerades i Las Vegas. Genom denna utveckling förfogar nu Atlas Copco över en komplett serie hydrauliska maskiner för såväl underjords- som ovanjordsborrning. Parallellt med bormaskinutvecklingen har nya borrhaggregat, Boomer H 115 och Boomer H 125 utvecklats, vilka gör det möjligt att effektivt utnyttja hydraulmaskinernas höga borrhingskapacitet.

För att möta kraven på högre borrhingsdjup bl a vid brunnborrning har en serie sänkborrhämmare för såväl normala som höga tryck utvecklats.

De första typerna i denna serie introduceras under 1979.

Borrhaggregatprogrammet för rotations- och sänkborrning modifierades under året genom introduktion av högtrycksvarianter, som ger ökad borrhingskapacitet vid djupa hål.

Under året färdigutvecklades en ny generation tryckluftdrivna läns-pumpar omfattande såväl centrifugal- som diafragmatyper, liksom ett nytt tryckluftspett med högklassig vibrations- och bullerdämpning. Dessa nya produkter väntas ytterligare förstärka den gynnsamma försäljningsutvecklingen inom entreprenadsektorn.

Produktion

Kapacitetsutnyttjandet i verkstäderna var under 1978 i genomsnitt 70 %. Det låga utnyttjandet av resurserna kan härledas till låg beläggning under framför allt första halvåret, delvis beroende på de lagerminskningar som genomfördes. Vid utgången av året var produktionspersonalen i balans med den utnyttjade kapaciteten.

Under året reducerades i lager bun-

det kapital med 45 milj kr, vilket är av samma storleksordning som föregående år.

Under fjärde kvartalet genomfördes en organisationsförändring, som innebar att Avosverken och Eyraverken i Örebro sammanfördes till en enhet med gemensam administration. Överläggningar som syftar till ett ytterligare förbättrat utnyttjande av Örebroresurserna pågår med berörda personalorganisationer.

I början av 1978 nåddes en överenskommelse med det engelska bolaget Unicorn Industries Ltd om överlåtelse av 50 % av aktierna i Atlas Copco Craelius AB. Avtalet inkluderade en option för Unicorn att förvärva resterande aktier i Craelius. Denna option utnyttjades av Unicorn i februari 1979. I 1978 års redovisning har Craelius ej medtagits.

Tryckluftspettet TEX 25E är en av de nya produkter som väntas förstärka den gynnsamma säljutvecklingen inom entreprenadsektorn. Spettet har högklassig vibrations- och bullerdämpning.

Personal

Atlas Copco MCT sysselsatte under året i medeltal 2 988 personer (3 313). Personalomsättningen var låg.

Under första halvåret genomfördes produktionsminskning i Sverige med sammanlagt 12 dagar. Totalt berördes ca 500 arbetare. Berörda tjänstemän erbjöds möjlighet till tjänstledighet.

Utbildning med AMS-bidrag genomfördes under driftsinskränkningarna för 210 anställda med sammanlagt 9 100 timmar.

Från Industriskolans 3-åriga verkstadstekniska gymnasieutbildning utexaminerades 18 elever.

Vid Avosverken i Örebro fortgick anpassningen av personalstyrkan till den låga produktionsvolymen. Under första kvartalet varslades 49 anställda om uppsägning. Minskningen genomfördes huvudsakligen genom naturlig avgång och pensionserbjudanden.

Vid Hemel Hempsteadverken i England kunde också personalstyrkan minskas genom naturlig avgång. Bre-

menverken i Västtyskland arbetade under året med i stort sett full kapacitet och därmed oförändrad personalstyrka.

Resultat

Atlas Copco MCT's ordergång, som huvudsakligen kommer från säljbolagen uppgick under 1978 till 987 milj kr (1 068) och den fakturerade försäljningen till 983 milj kr (992).

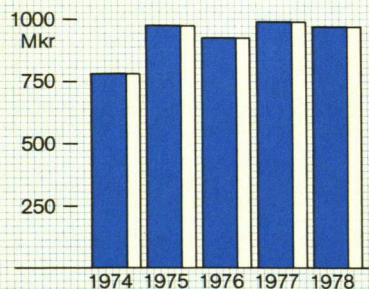
MCT-gruppens resultat före extraordinära poster, bokslutsdispositioner och skatter uppgick under 1978 till 4,9 milj kr (6,1), vilket innebär en smärre försämring jämfört med 1977. De svenska enheterna inom MCT-gruppen uppvisar ett resultat av samma storleksordning som under 1977.

Svårigheterna i de svenska enheterna beror på lågt kapacitetsutnyttjande i verkstäderna. Genomförda prishöjningar och rationaliseringar har inte kunnat kompensera kostnadshöjningarna.

En realisationsvinst har uppkommit genom försäljning av halva aktiestocken i det tidigare dotterbolaget Atlas Copco Craelius AB.

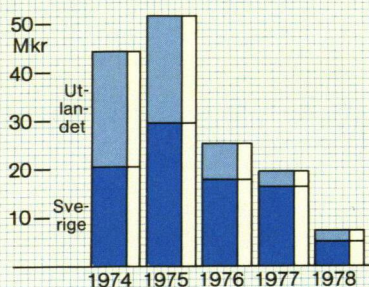
Investeringar i byggnader uppgick till 0,4 milj kr (3,8) och i maskiner och inventarier till 7,2 milj kr (15,8). Av investeringarna har 4,4 milj kr (4,0) finansierats ur arbetsmiljöfonden.

Fakturering¹⁾

¹⁾ Avser till helt övervägande del försäljning till Atlas Copco-Gruppens säljbolag.

Investeringar i anläggningstillgångar

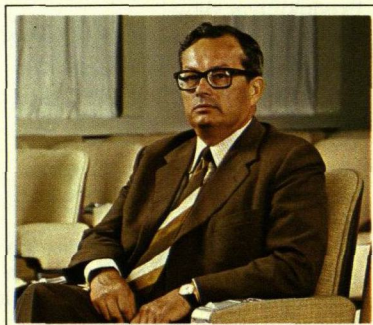
Utdrag ur boksluten för MCT-gruppen

	1978	1977
Balansräkning	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar ¹⁾	109,8	131,4
Varulager	345,9	423,9
Anläggningstillgångar	81,4	101,6
	537,1	656,9
Kortfristiga skulder	217,6	237,4
Långfristiga skulder	133,3	128,0
Obeskattade reserver	87,0	194,3
Eget kapital	99,2	97,2
	537,1	656,9
Resultaträkning		
Fakturering	982,6	991,6
Rörelseresultat	31,5	37,1
Avskrivningar	21,9	20,4
Finansiellt netto	- 4,7	- 10,6
Resultat före extraordinära poster och skatter	4,9	6,1
Medeltal anställda	2 988	3 313
Investeringar i anläggningstillgångar	7,6	19,6

¹⁾ I huvudsak fordringar på moderbolaget

Atlas Copco Airpower N.V.

Iwan Åkerman, verkställande direktör i Atlas Copco Airpower N.V.

Det ekonomiska klimatet förbättrades något i industriländerna under 1978 och medförde ökade investeringar inom ett flertal för Atlas Copco Airpower intressanta industrigrenar däribland verkstäder, kemisk industri och livsmedelsindustri. Undantag var stål, varv och textil.

Faktureringen i sista led ökade med 18 % och orderingen med 21 %.

Den förbättrade investeringsviljan och en koncentration av Atlas Copcos säljinsatser till industrin gav en starkt ökad säljvolym för stationära kompressorer och tillbehör.

Bygg- och anläggningssektorn hade problem med inflation och arbetslöshet inom många viktiga europeiska marknader. God försäljning uppnåddes dock i Storbritannien. En gynnsam försäljningsutveckling i USA och Mellanöstern bidrog också till att branschen som helhet gav en något ökad försälj-

En superljuddämpad XASS-kompressor hjälper till att blottlägga ett stycke medeltid vid gamla riksdagshuset i Stockholm. Tryckluftens fördelar har sedan länge utnyttjats vid arkeologiska utgrävningar, och används vid bl a spettning, hackning och renblåsning.

En ZR8 – den största i Z-serien – installerad hos Alfa Romeo i Neapel. Kompressorn är hjärtat i en avancerad elektronisk testanläggning för flygmotorer.

ningsvolym jämfört med föregående år.

Priskonkurrensen var hård, inte minst på att konkurrenter kunde dra nytta av låg dollarkurs. Tack vare en totalt sett förbättrad säljvolym och i några fall ökade marknadsandelar kunde dock Atlas Copco anpassa priserna till situationen.

De ökande leveranserna av såväl stationära som transportabla kompressorer till USA utgör resultatet av ansträngningarna att befästa Atlas Copcos ställning på denna viktiga marknad.

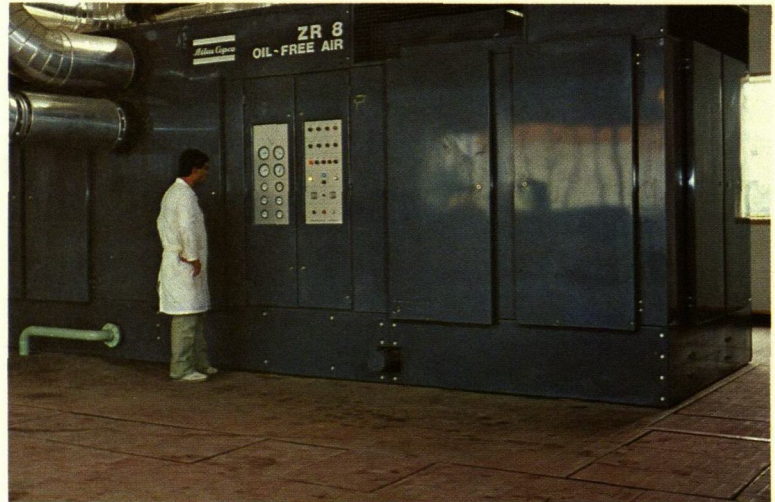
Stationära kompressorer

Den ökande automatiseringen i flera industrier innebär allt större krav på tryckluftens kvalitet. För pneumatiska styrsystem och instrument krävs t ex att luften är torr och fri från olja och andra föroreningar. Samma höga krav gäller inom processindustrier som läkemedels- och livsmedelsindustrin. Atlas Copco ligger långt framme inom området kvalitetsluft, med ett omfattande program oljefria kompressorer och luftbehandlingsutrustning. Försäljningsutvecklingen för medelstora och stora oljefria kompressorer var gynnsam, och särskilt bör nämnas leveranser till kärnkraftverk i flera länder. Efterfrågan var god också från process- och verkstadsindustrin över hela världen. Stora oljefria stationära kompressorer levererades t ex till biltillverkare i Europa och USA samt till glas- och stålverk i Latinamerika.

Luftbehandlingsprogrammet utökades under året med en ny serie kyltorrar, den sk "20"-serien. Försäljningen hittills ger mycket goda förhoppningar om ökade marknadsandelar för denna produkttyp.

Försäljningsutvecklingen inom industriländerna för icke oljefria skruvkompressorer är fortsatt positiv, men konkurrensen inom denna marknadssektor är hård. Atlas Copco kunde emellertid behålla och t o m något öka marknadsandelen för medelstora skruv- och kolvkompressorer.

Världsmarknadens efterfrågan på små kompressorer mattades avsevärt. Många tillverkare konkurrerar också

inom detta område. Atlas Copcos introduktion för ett par år sedan av "Airlet"-serien har dock befäst Atlas Copcos ställning som tillverkare av världens mest avancerade småkompressorer. Försäljningsvolymen ökade kraftigt på de flesta marknaderna.

Transportabla kompressorer

På grund av framgångarna med, och ökande efterfrågan på transportabla kompressorer av skruvtyp, beslutades under året att prioritera produktionen av dessa och minska tillverkningen av motsvarande kolvkompressorer. Utvecklingen ger klart besked att satsningen på "X"-serien av skruvkompressorer med dess olika ljuddämpningsalternativ varit riktig.

Försäljningsutvecklingen för det omfattande programmet av medelstora och stora transportabla skruvkompressorer var fortsatt gynnsam på även i övrigt framgångsrika marknader som Storbritannien, USA och Mellanöstern.

En ny högtrycks kompressor i denna produktgrupp introducerades under året, vilket ger nya säljmöjligheter inom bl a brunnsborring. Tack vare kvalitet, prestanda och inte minst serviceåtaganden har försäljningen av den nya kompressorn varit speciellt framgångsrik till uthyrningsföretag särskilt i Storbritannien. Den har också sålts för så varierande användningsområden som kraftverksbyggen i Nepal och Filippinerna, anläggandet av en flygplats i Jeddah, Saudi-Arabien och ett stort

antal projekt inom det omfattande vägbyggnadsprogrammet i Mellanöstern-länderna.

Miljöutrustningar

Bland de installationer för skydd och förbättring av miljön, som gjordes under året kan nämnas en bubbelbarriär mot oljespill i oljehamnen Rasta utanför Stockholm. En liknande anläggning installerades i inloppet till ett varv vid Rhen i Tyskland. Ett antal anläggningar för isundanhållning installerades i Sverige. Vid kärnkraftverk i Tyskland och Sverige provades bubbelbarriärer för att skydda kylvatten mot uppblandning med slam.

Ett sjätte syrsättningsaggregat av typ "LIMNO" installerades vid Grängesbergbolaget för rening av processvatten och försök pågår i Tyskland för syrsättning av dricksvatten.

Produktutveckling

Särskild uppmärksamhet ägnades till förlitlighet och säkerhetsfrågor inom det befintliga produktprogrammet.

Ett stort antal stora oljefria skruvkompressorer i såväl standard- som högtrycksutförande specialbyggdes under året efter olika kunders specifikationer.

Serien av oljeinsprutade stationära skruvkompressorer utökades med en tvåstegs högtrycksversion. En ny serie bromskompressorer som utvecklats har gett lovande resultat.

Inom sektorn medelstora transpor-

tabla kompressorer är en stor oljeinsprutad skruvkompressor i högtrycks-version klar för produktion.

Ett omfattande stöd gavs åt de olika lokala tillverkningsenheterna i utvecklingen av deras produktion.

Trenden mot specialbyggen blir allt klarare, p g a de stora internationella konsultfirmornas specifika behov i diverse stora projekt.

En verkstad inrättades med uppgift att försörja konstruktionsavdelningen med delar och prototyper inom miljösektorn.

Tillsammans med Atlas Copco MCT bedrevs ett intimt samarbete beträffande bergborraggregaten i Rotamec-serien. Dessa aggregat borrar mycket djupt och ställer stora krav på kompressorn vad gäller såväl tryck som kapacitet.

Produktion

Nya maskiner anskaffades för den utökade tillverkningen av transportabla skruvkompressorer, som påbörjas 1979. Övriga maskininvesteringar kon-

centerades till utbyte av sliten materiel.

Under året startades tillverkning av en ny serie stationära högtrycks-kompressorer av skruvtyp, samt högtrycks-versioner av de större transportabla skruvkompressorerna.

Den svenska tillverkningsenheten i Åmål ökade under året produktionen av småkompressorer.

Grundstenen till en ny kompressor-fabrik lades under året i Jugoslavien, som ett resultat av ett samarbetsavtal mellan Atlas Copco och de jugoslaviska företagen Fagram och Univerzal, det senare representant för Atlas Copco sedan många år.

Produktionen vid den nya fabriken kommer att till stor del avsättas på den lokala marknaden.

Personal

Atlas Copco Airpower med dotterbolag sysselsatte under året i medeltal 2 348 (2 370) personer. Personalomsättning- en var låg. Lediga platser tillsattes som

regel genom intern befordran eller om-placeringar.

Utbildningsverksamheten omfattade såväl produktions- som marknadssek-torerna. Dessutom fortsatte och utvid-gades företags omfattande kursverk-samhet i ämnet interna relationer.

Resultat

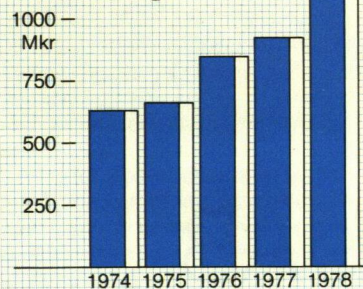
Atlas Copco Airpowers ordergång, som huvudsakligen kommer från sälj-bolagen, uppgick under 1978 till 1 172 milj kr (925). Den fakturerade försälj-ningen uppgick till 1 117 milj kr (931). Resultat före dispositioner och skatter uppgick till 95 milj kr (105).

1978 har präglats av fortsatt hård konkurrens, speciellt på de områden där Airpowers konkurrenter har tillverk-ning i länder med svagare valutor.

Dessutom har den outnyttjade pro-dukionskapaciteten inom tryckluftin-dustrin bidragit till minskade vinstmar-ginaler.

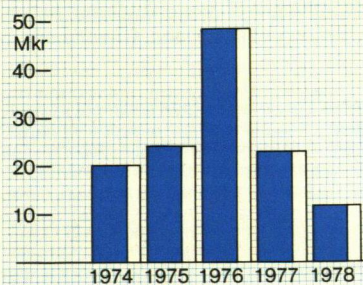
Investeringar i byggnader, maskiner och inventarier uppgick under året till 12 milj kr (23).

Fakturering¹⁾

¹⁾ Avser till helt övervägande del försäljning till Atlas Copco-Gruppens säljbolag.

Investeringar i anläggningstillgångar

Utdrag ur boksluten för Airpower-gruppen

	1978	1977
Balansräkning	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar ¹⁾	350,6	378,1
Varulager	323,3	329,0
Anläggningstillgångar	83,4	98,7
	<hr/>	<hr/>
	757,3	805,8
Kortfristiga skulder	392,1	447,5
Långfristiga skulder	59,9	62,6
Obeskattade reserver	1,7	1,7
Eget kapital	303,6	294,0
	<hr/>	<hr/>
	757,3	805,8
Resultaträkning		
Fakturering	1 117,1	930,7
Rörelseresultat	138,6	146,2
Avskrivningar	18,4	20,9
Finansiellt netto	-24,8	-20,1
Resultat före dispositioner och skatter	95,4	105,2
Medelantal anställda	2 348	2 370
Investeringar i anläggningstillgångar	11,6	22,9

¹⁾ I huvudsak fordringar på säljbolag

Atlas Copco Tools AB

Göran Lundborg, verkställande direktör i Atlas Copco Tools AB.

Industrikonjunkturen förbättrades något under 1978, och produktionen ökade framförallt i Västeuropa. Den gynnsamma utvecklingen inom bilindustrin stimulerade även annan industriverksamhet.

För Atlas Copco Tools innebar det förbättrade marknadsläget, i kombination med ökad säljaktivitet, att faktureringen i sista led förbättrades med 14 % och ordergången med 19 %.

Investeringsviljan var dock generellt sett svag inom de flesta länder och branscher, även om en positiv utveckling kan skönjas.

Fortsatta satsningar på de stora industrimarknaderna blev framgångsrika. Detta gäller framförallt Brasilien, Storbritannien, Nederländerna, Italien, USA och Västtyskland. Beträffande

Atlas Copco har ett brett sortiment tryckluftdrivna industrimaskiner avsedda för hård, kontinuerlig drift. Sortimentet täcker de flesta av tillverkningsindustrins användningsområden som t ex slipning, borrar, mejsling, montering och materialhantering. Aspekter på ergonomi och säkerhet är vägledande vid utformningen av moderna tryckluftsmaskiner. Den gula färgen är också den ett inslag i förbättringen av arbetsmiljön.

USA har försäljningen ökat högst väsentligt tack vare en koncentration av resurser till Detroit.

Under den senare delen av året visade även den svenska marknaden en viss förbättring.

På några öststatsmarknader har många betydelsefulla affärer gjorts.

Den långsiktiga satsningen på internationell bilindustri fortsatte och gav lovande resultat i såväl Europa som i USA. Speciellt kan nämnas betydande order på avancerade monteringsystem till en rad framstående biltillverkare såsom t ex Ford.

Det är framför allt maskiner och system inom områdena monterings-teknik, materialbearbetning och ytbehandling som varit mest framgångsrika. Marknaden för slående bearbetningsverktyg har stagnerat eller utvecklats långsamt på de flesta marknader. De ökade kraven på arbetsmiljö och produktansvarighet i allt flera länder har stärkt Atlas Copcos konkurrensläge.

Framgången med avancerade monteringsystem har fortsatt under året. Utvecklingen av såväl produktprogram som marknader ger goda förhoppningar om framtiden. Systemen har utvecklats helt av Atlas Copco och är lätta att inpassa i olika typer av produktion. Den hittills dominerande branschen är bilindustrin, som ställs inför ökande krav på monteringskvalitet.

Även för ytbehandlingssektorn har betydande framgångar inom bilindustrin kunnat noteras såväl för rostskyddssystem som för färgcirkulationsutrustning.

Försäljningen av ytbehandlingsutrustningar ökade betydligt. Speciellt kan nämnas en ökning för automatsprutpistoler och för små högtryckspumpar. Kampanjer för rostskyddsmålning har genomförts i en rad länder i Europa, vilket bl a inneburit en betydande försäljningsökning för zink- och högtryckspumpar samt blästeraggregat.

Företaget tog under året steget in i robotåldern. Som ett led i att vidga sortimentet träffades ett avtal med Retab, ett utvecklingsbolag inom Bonniergruppen, innebärande internationell ensamförsäljningsrätt för deras ytbehandlingsrobotar Coat-A-Matic.

Nya produkter med inriktning på arbetsmiljö såsom slipmaskiner med dammsug, ljud- och vibrationsdämpade skruvdragare etc har väckt stort intresse.

Satsningen på distributörer och andra alternativa marknadsföringskanaler har givit gott resultat i form av försäljningsökning på redan etablerade marknader och genom introduktion i andra länder. Flera produkter i Atlas Copco Tools' sortiment är väl lämpade för marknadsföring genom återförsäljare.

I mitten av året förstärktes avdelningen för marknadsföring av tryckluftarmatur och därmed markerades betydelsen av denna produktgrupp. Till skillnad från flertalet av konkurrenterna har Atlas Copco ett nästan komplett sortiment av tryckluftarmatur.

Trots hård konkurrens kunde marknadsandelarna ökas på många betydelsefulla marknader och inom många marknadssegment. Konkurrensen kommer framför allt från amerikanska företag med deras stora hemmamarknad.

Det centrala utvecklings- och marknadsföringsansvaret för pneumatiska komponenter överfördes den 1 september till Atlas Copco-företaget Monsun-Tison.

Stor vikt lades under året vid att nå balans och en riktig sammansättning av lagren i produktionsledet och hos säljbolagen. Detta har resulterat i ett bättre kapitalutnyttjande och en kraftig minskning av icke arbetande lager.

Produktutveckling

Atlas Copco har framgångsrikt arbetat på att utveckla ergonomiskt riktiga och miljövänliga verktyg. Som ett led i den utvecklingen påbörjades under året en genomgripande förnyelse av de mindre slipmaskinerna.

En ny serie luftmotorer avsedda för inbyggd och mekaniserade utrustningar introducerades. Motorenheterna

Multipelmaskinens egenskaper utnyttjas nu praktiskt taget av alla världens biltillverkare. Inte bara för att kraven på noggrannhet ökar. Betydande tidsvinster uppnås också i produktionen.

som har effekter på 1,5, 2,5 och 3,5 kW kompletterar den tidigare LZB-serien. De beräknas tillgodose en växande efterfrågan, framför allt från inbyggnadskunder.

En ny typ av mutterdragarmotorer för flerspindelenheter, s k multiplar, har tagits fram. Motorerna som är uppbyggda på ett modulsystem, har ett mycket brett användningsområde – från de enklaste till de mest sofistikerade monteringsoperationer.

I samband härmed har också en mikrodatorstyrd elektronisk utrustning utvecklats. Den är baserad på ett fåtal standardiserade moduler med vilka man kan tillgodose alla aktuella önskemål om styrning och övervakning av monteringsprocessen.

Produktion

Som en följd av kravet att förbättra företagets likviditet genom lagerminskningar blev kapacitetsutnyttjandet i verkstäderna lågt även under 1978.

Tillverkningsprogrammen begränsades kraftigt i början på året för att an-

passa lagren till den aktuella försäljningsnivån.

Detta medförde personalöverskott under ett antal månader. Genom en omfattande utbildningsverksamhet kunde emellertid all personal beredas meningsfull sysselsättning.

Tack vare gott resultat av de åtgärder som vidtogs för att reducera lagret, kunde tillverkningsprogrammen åter ökas redan tidigt på hösten.

Personal

Atlas Copco Tools förde under året en återhållsam rekryteringspolitik. De vakanser som uppstått har fyllts genom omfördelning av arbetsuppgifter, intern rekrytering samt omplaceringar inom Atlas Copco-Gruppen.

Antal anställda var under året i medeltal 1 236 (1 331)

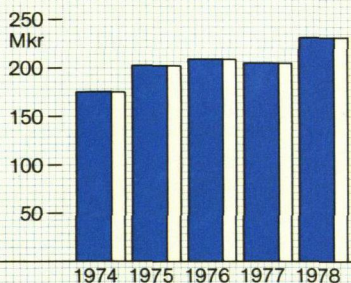
Resultat

Atlas Copco Tools' ordergång, som huvudsakligen kommer från säljbolagsleden uppgick under 1978 till 237 milj kr (201). Den fakturerade

försäljningen uppgick till 232 milj kr (205). Resultat före dispositioner och skatter uppgick till 2,2 milj kr (0,2).

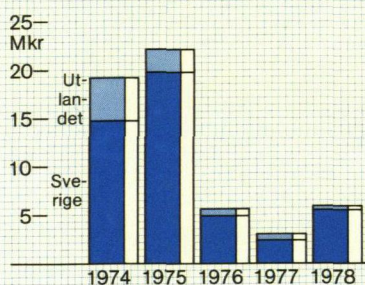
Investeringar i byggnader, maskiner och inventarier uppgick till 5,9 milj kr (3,3) varav 3,7 milj kr (0,8) finansierats ur arbetsmiljöfonden och den särskilda investeringsfonden.

Fakturering¹⁾

¹⁾ Avser till helt övervägande del försäljning till Atlas Copco-Gruppens säljbolag.

Investeringar anläggningstillgångar

Utdrag ur boksluten för Tools-gruppen

	1978	1977
Balansräkning	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar ¹⁾	33,2	11,7
Varulager	127,0	151,6
Anläggningstillgångar	25,4	30,1
	185,6	193,4
Kortfristiga skulder	41,1	53,3
Långfristiga skulder	51,9	46,7
Obeskattade reserver	73,0	73,3
Eget kapital	19,6	20,1
	185,6	193,4
Resultaträkning		
Fakturering	231,9	204,6
Rörelseresultat	11,6	10,3
Avskrivningar	4,5	5,6
Finansiellt netto	-4,9	-4,5
Resultat före dispositioner och skatter	2,2	0,2
Medelantal anställda	1 236	1 331
Investeringar i anläggningstillgångar	5,9	3,3

¹⁾ I huvudsak fordringar på moderbolaget

Atlas Copco ABEM

Atlas Copco ABEM är Atlas Copco-Gruppens företag för geofysik och elektronik. Produktprogrammet har under 1978 delvis förnyats och utvidgats. Detta syftar till en ökad koncentration på produkter och marknader där tillväxtmöjligheterna är goda. Atlas Copco ABEM är inom Atlas Copco-Gruppen ansvarigt för mätning, övervakning och styrning. ABEM's verksamhet omfattar i huvudsak följande sektorer:

Produkter för vattenledning och grundundersökning samt för mätning i och omkring borrhålet.

Produkter för mätning av fysikaliska förlopp inom forskning och utveckling samt inom verkstadsindustrin.

Produkter för styrning och övervakning av maskiner och processer dels inom Atlas Copco-Gruppen och dels inom verkstadsindustrin.

Marknadsutveckling

Efterfrågan på företagets produkter för vattenledning och grundundersökning ökade markant under andra halvåret 1978. Utrustning för signal- och mätvärdesbehandling hade också god efterfrågan, som väntas öka något under 1979.

Produktutveckling

Arbetet med utveckling av nya utrustningar för vattenledning och seismisk grundundersökning fortsatte under året. Utvecklingsresurserna förstärktes både personellt och utrustningsmässigt. Detta har möjliggjort en ökad satsning på produkter för övervakning och styrning av monteringsprocesser inom verkstadsindustrin.

Produktion

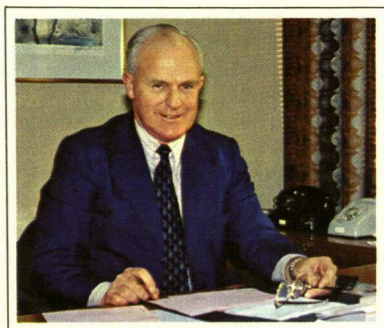
En avsevärt ökad efterfrågan på företagets produkter under året har medfört att tidigare överkapacitet vänts till kapacitetsbrist. För att fullgöra leveransåtaganden har därför en betydande del av produktionen måst läggas hos underleverantörer.

För produktion av nyutvecklade produkter har modern utrustning för montering av elektronikkomponenter anskaffats. Vidare har investeringar gjorts i datorunderstödd apparatur för provning av komplicerad elektronik.

Atlas Copco ABEM har mer än tusen olika typer i sitt mätgivarprogram. Här kontrolleras bilhjulens rörelser med en Ultralette vid ett utmattningsprov hos SAAB-SCANIA.

Berema

Lars Åsell, verkställande direktör i Berema AB.

Beremaföretagen med huvudkontor i Solna och tillverkningsenheter i Kalmar, Gävle och Bräcke ingår i Atlas Copco-Gruppen sedan 1975. Tyngdpunkten i Beremas tillverkningspro-

gram är bensindrivna motorbormaskiner där Berema har en tätposition på världsmarknaden. Förutom motorbormaskiner tillverkar även Berema i dotterbolaget AB TICO hydrauliska lastbilskranar med tillbehör. Produkterna marknadsförs dels genom egna säljbolag i Tyskland, Norge och USA, dels genom Atlas Copcos säljbolag i olika delar av världen och dessutom genom agenter i ytterligare ett stort antal länder. Berema har därutöver ett eget säljbolag i Österrike i första hand för motköpsaffärer med öststaterna.

Marknadsutveckling

Faktureringen 1978 ökade med 12 % till 134 milj kr (120). Ökningen i försäljningen ligger uteslutande på egentillverkade produkter och är i första hand hänförlig till företagets huvudprodukt – PIONJÄR motorbormaskin – som under året haft en mycket gynnsam försäljningsutveckling huvudsakligen på vissa marknader i Mellanöstern.

Med introduktionen av PICO-maskinen – en lätt, bärbar, bensindriven motorbormaskin i 10-kilosklassen – har Berema ytterligare befäst sin starka ställning inom området motorbormaskiner. Försäljningen av denna maskin har under året utvecklats mycket positivt, och marknadsföringen under kommande år kommer att intensifieras via etablerade försäljningskanaler.

Av motorbormaskinproduktionen i Kalmarfabriken går över 95 % på export.

För TICO-produkterna har produktion och försäljning upprätthållits på samma nivå som föregående år.

Berema representerar i Sverige och Norge Honda Power Products, som bl a omfattar jordfräsar, bensindrivna

Beremas motorbormprogram har en stark position på världsmarknaden. En av de viktigaste kundbranscherna är telekommunikation, där maskinerna används till förankringshål för telegrafstolpar, grävning av kabelgravar etc.

motorer, generatorer och pumpar. På grund av uppskrivningen av den japanska yenen har volymökningen för denna produktgrupp icke motsvarat föregående års ökningskurva. Trots höjda importpriser har försäljningen ändå kunnat hållas på en hög nivå.

Produktutveckling

En kontinuerlig produktutveckling pågår i Berema-gruppen, och inom befintligt produktprogram har uppföljning och vidareutveckling ägt rum. Inom motorbormaskinprogrammet pågår dessutom utveckling av nya maskintyper, bl a för att möta skärpta miljökrav avseende buller och vibrationer.

Produktion

Vid produktionsenheten i Kalmar har genom fortsatta investeringar i numeriskt styrda maskiner ytterligare rationaliseringar kunnat genomföras, innebärande bl a en kapacitetshöjning inom ramen för befintliga utrymmen. Genomloppstiderna i produktionen har

därtill reducerats och arbetstidsåtgången per producerad enhet väsentligt nedbringats. Under året installerades även en modern härданläggning, vilket bidrar till en jämnare kvalitet i produktionen.

I TICO-verkstäderna i Gävle och Bräcke har produktionen i stort varit oförändrad.

Personal

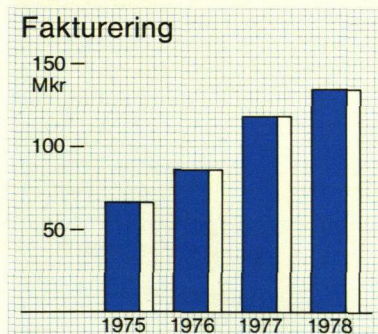
Personalstyrkan under året har trots volymökning ytterligare reducerats. Orsaken härtill är bl a fortsatta investeringar i produktionen och viss utrangering av olönsamma produkter.

Antalet anställda var i medeltal 402 (420).

Resultat

Berema-gruppens orderingång uppgick till 137 milj kr (119). Den fakturerade försäljningen uppgick till 134 milj kr (120). Resultatet före dispositioner och skatter uppgick till 12,9 milj kr (7,3).

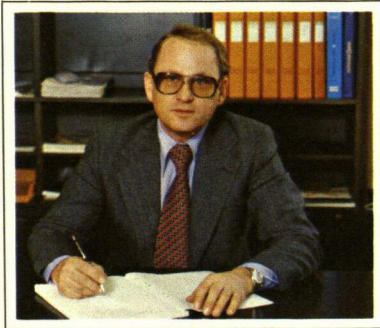
Investeringar i byggnader, maskiner och inventarier uppgick till 4,8 milj kr (2,3), varvid investeringsfondsavsettningar i viss utsträckning utnyttjats.

Utdrag ur boksluten för BEREMA-gruppen

	1978	1977
Balansräkning	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar	43,8	38,7
Varulager	44,4	38,6
Anläggningstillgångar	16,5	15,8
	<hr/>	<hr/>
	104,7	93,1
Kortfristiga skulder	43,6	40,1
Långfristiga skulder	27,6	25,5
Obeskattade reserver	20,9	15,4
Eget kapital	12,6	12,1
	<hr/>	<hr/>
	104,7	93,1
Resultaträkning		
Fakturering	134,4	119,5
Rörelseresultat	18,4	12,0
Avskrivningar	3,6	2,4
Finansiellt netto	-1,9	-2,3
Resultat före dispositioner och skatter	12,9	7,3
Medelantal anställda	402	420
Investeringar i anläggningstillgångar	4,8	2,3

Monsun-Tison

Eric Bursvik, verkställande direktör i Monsun-Tison AB.

Monsun-Tison AB är Atlas Copco-Gruppens specialföretag för utveckling, tillverkning och marknadsföring av hydrauliska och pneumatiska komponenter och system. Hydraulikprodukterna marknadsförs i Sverige och utomlands genom egen säljorganisation medan Gruppens säljbolag svarar för distribution av pneumatiska komponenter.

Marknadsutveckling

Efterfrågan hos etablerade hydraulik-kunder i Sverige var fortsatt svag under året. Säljvolymen ökade ändå, tack vare ökad spridning av företagets produkter till nya applikationer och marknader, speciellt i de länder där Monsun-Tison har egna säljbolag som t ex i Västtyskland, Frankrike, Storbritannien och USA.

Marknadsföringen av pneumatik är koncentrerad till de europeiska marknaderna och kundgrupperna är spridda bland såväl maskinbyggare som slutförbrukare. En viss volymökning uppnåddes i en bransch som präglas av hård konkurrens.

Under året förvärvades Iowa Hydraulic AB i Falköping, vilket innebär att produktprogrammet för hydrauliska cylindrar utökats till att omfatta avsevärt större dimensioner.

Faktureringen ökade med 11 % och uppgick till 107 milj kr (96), vilket inkluderar nyförvärvade Iowa Hydraulic AB för del av året.

Monsun-Tison har konstruerat det hydrauliska styrsystemet på den här engelska mobilkranen typ Cosmos. Systemet medger precisionsmanövrering av en last på 25 ton.

Produktutveckling

Pneumatik

Inom pneumatikavsnittet har ytterligare produkter utvecklats för att tillgodose marknads behov av smörjningsfria komponenter med inbyggnadsmått enligt internationell standard.

Således har under året bl a en ny ventilserie för större flödeskapacitet introducerats.

Vidare har framgångsrik utveckling av produkter för speciella applikationer

genomförts. Som exempel kan nämnas mekanisering i produktion av råaluminium och tippar för järnvägsvagnar och lastfordon.

Hydraulik

Genom breddningen av utlandsmarknaden har kravet på anpassning och komplettering av befintliga produkter ökat.

Högre produktivitet och bättre arbetsmiljö kan uppnås med avståndsmåttning. Därför ägnar Monsun-Tison särskilt intresse åt utveckling av komponenter för avståndsmåttning. Som resultat av detta arbete presenterades under året en hydraulisk styrventil, med vilken tre funktionsrörelser samtidigt kan styras med en hand.

För fartyg har utvecklats ett system för styrning av lasthanterings- och förtöjningsvinschar. Systemet medger inställning av olika önskade krafter i wire som hålles konstant under förtöjning.

Monsun-Tisons verksamhetsområde har under året utökats med utveck-

ling, tillverkning och försäljning av grova och långa cylindrar för bl a fartyg och mobilkranar.

Produktion

Under året har investeringar i specialmaskiner, numeriskt styrda maskiner och modernare provningsutrustning utförts. I samband med upprättande av centrallager för pneumatiska komponenter har investeringar i lagrings- och hanteringsutrustning genomförts.

Under året har ett systematiskt rationaliseringsarbete bedrivits med syfte att sänka tillverkningskostnaderna för samtliga produkter.

Personal

Som en följd av överföringen av säljansvaret för pneumatiska komponenter från Atlas Copco Tools, utökades under året företagets marknadsföringsresurser. I samband härmed har även omfattande organisatoriska förändringar genomförts inom marknadsavdelningen.

Även vid utvecklings- och produk-

tionsavdelningarna har personalen förstärkts, detta också i samband med förvärvet av Iowa Hydraulic AB.

Monsun-Tison sysselsatte under året i medeltal 646 personer (582). Uppgiften inkluderar de anställda vid Iowa Hydraulic AB.

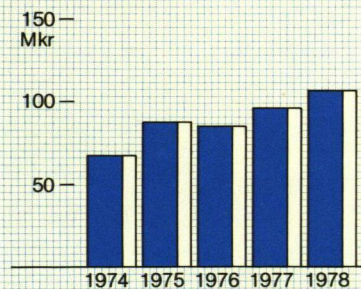
Resultat

Monsun-Tisons orderingång uppgick under 1978 till 108 milj kr (99) och den fakturerade försäljningen till 107 milj kr (96). Resultatet före dispositioner och skatter uppgick till 0,8 milj kr (7,7).

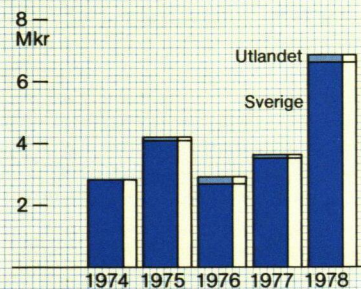
Resultatet påverkades negativt av övertagandet av Iowa Hydraulic AB, som främst på grund av låg försäljning givit ett otillfredsställande resultat. Vidare förorsakade överföringen av säljansvar för pneumatikkomponenter extrakostnader under året.

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 6,9 milj kr (3,6) varav 0,4 milj kr finansierats ur arbetsmiljöfonden.

Fakturering

Investeringar anläggningstillgångar

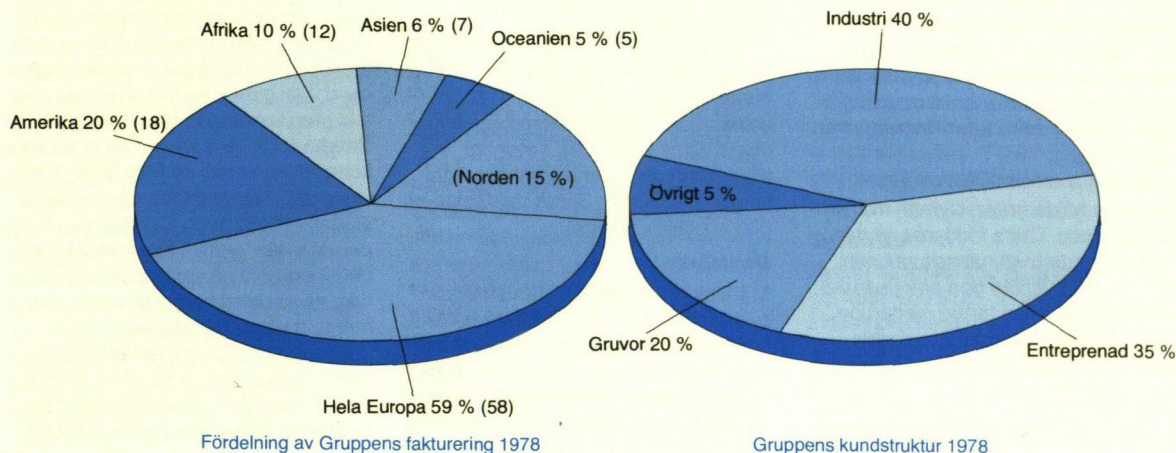
Utdrag ur boksluten för Monsun-Tison-gruppen

	1978	1977
Balansräkning	Mkr	Mkr
Omsättningstillgångar	32,3	25,4
Varulager	63,1	49,6
Anläggningstillgångar	13,3	10,3
	108,7	85,3
Kortfristiga skulder	26,8	18,2
Långfristiga skulder	34,3	17,0
Obeskattade reserver	26,1	28,2
Eget kapital	21,5	21,9
	108,7	85,3
Resultaträkning		
Fakturering	107,4	96,1
Rörelseresultat	6,2	11,4
Avskrivningar	3,9	3,0
Finansiellt netto	-1,5	-0,7
Resultat före dispositioner och skatter	0,8	7,7
Medelantal anställda	646	582
Investeringar i anläggningstillgångar	6,9	3,6

Atlas Copco har i samarbete med det norska vägverket specialkonstruerat ett hydrauliskt bergborraggregat för vägbyggnad i kuperad terräng. Intresset för aggregatet är stort bland såväl vägverkets folk som privata entreprenörer.

Utblick mot marknaden

Världsekonomin återhämtning har pågått i tre år, dock utan att driva fram något starkt investeringsuppsving, med undantag för USA. Detta dämpar marknaden för maskinleverantörer som Atlas Copco. Ett grovt konjunkturmått visar att investeringsvolymen i ett vägt genomsnitt för Gruppens marknader steg ca 2 % under 1978.

Tre marknadssegment

Tillverkningsindustrin är världsekonomin motor och oljan dess bränsle. Efter oljekrisen har många branscher nu hunnit anpassa sig, höjt produktion och lönsamhet samt åter börjat investera. Det gäller främst USA men även Väst-europa, dock inte Norden. Särskilt livaktiga är delar av verkstadsindustrin, kemiska industrin, livsmedelsindustrin samt bilindustrin. Däremot har basnäringar som stål, cement, plast, konstfibrer och massa nätt och jämnt lämnat konjunktursvackan.

Gruppen lägger ned stora ansträngningar på de nämnda industribranscherna, särskilt i USA och Västeuropas fyra stora länder. Säljbolagen erbjuder ekonomiska systemlösningar i kundernas verkstäder med hjälp av industrikompressorer och pneumatik, understödda av Airpower och Tools.

Gruppens monterings teknik vinner ökat insteg i bilindustrin. Bryggerier behöver oljefri luft för syrsättning och transport. Många tillverkare kräver bättre arbetsmiljö vid ytbehandling. Då tillverkningsindustrin för närvarande är det enda av Gruppens tre marknadssegment som växer, är det naturligt att dess andel av försäljningen ökar.

Gruvorna visar en annan utveckling. Eftersom de flesta metallverk inte arbetar med full kapacitet, köper de mindre malm än annars. Följden blir stora lager, låga metallpriser, dåliga vinster och få nyinvesteringar bland gruvorna. Beskrivningen gäller bly, järn, koppar, nickel och zink. Det drabbar Gruppens försäljning i Sverige, Spanien, hela Nord- och Sydamerika, samt Centralafrika. Efterfrågan är däremot god på guld, platina, diamanter och uran, vilket gynnar försäljningen i Sydafrika. Totalt sett krympte marknaden för utrustning till underjordsgruvor. Att Gruppen kunde bibehålla och rentav öka sina marknadsandelar hade flera orsaker. Produkter med etablerat anseende kompletterades med nya lösningar som dieseldrivna lastmaskiner, hydrauliska borrhöggregat och ovanjordsriggar för kolbrytning. Därtill kommer att Gruppens fasta etablering

i gruvdistrikten medför bättre service, leveransförmåga, kundutbildning m m än vad konkurrenterna kan ge.

Anläggningsentreprenörer utgör det tredje marknadssegmentet, med en speciell konjunkturbild. Entreprenören köper utrustning för att starta nya arbeten (vägar, tunnlar, hamnar, kraftverk, brunnar). Många sådana projekt är resultat av offentliga investeringar som varierar kraftigt över åren. Traditionellt har industriländerna sökt reglera sin konjunktur med dem, medan utvecklingsländerna startar dem så snart deras betalningsläge tillåter. Under 1978, särskilt andra halvåret, samverkade olika faktorer till att pressa ned Gruppens försäljning av byggtutrustning i Norge, Storbritannien, Frankrike, Turkiet, Iran och Australien. Däremot kunde man notera ökad försäljning i Centraleuropa.

De senaste åren har de stora industriländernas andel av Gruppens försäljning ökat stadigt. Detta beror både på bättre industrikonjunktur i dessa länder och på medvetna satsningar. Under 1978 växte omsättningen särskilt kraftigt i USA, Storbritannien, Italien och Mexiko.

Konkurrens

Omkring ett dussin företag konkurrerar med hela eller stora delar av Atlas Copcos sortiment. De flesta av dem är amerikanska, medan några är brittiska. På de flesta marknader världen runt är Atlas Copco störst. Detta gäller dock inte Nordamerika. Eftersom USA och Mexiko visade god eller mycket god ekonomisk aktivitet 1978, gynnades de amerikanska konkurrenterna automatiskt av en starkare total efterfrågan än Atlas Copco.

De fem stora amerikanska konkurrenterna höjde ordervolymer mer än Atlas Copco. Detta förklaras av den ovannämnda marknadssituationen. Under 1979 väntas den amerikanska ekonomin bromsa farten medan de västeuropeiska väntas accelerera, särskilt Sverige, Västtyskland, Frankrike och Italien.

Från några marknader

Här följer en kort presentation av några marknader. Urvalet har gjorts med avsikt att ge exempel på de olikartade förhållanden som företagets marknadsorganisation arbetar under.

Storbritannien

Efter många års stagnation motsvarar den brittiska ekonomin bara halva den västtyska eller tre gånger den svenska.

Oljeintäkterna och regeringens svängningspolitik stärkte bytesbalansen och pundet samt bromsade inflationen. Politiken innebar minskat offentligt byggande vilket dämpade försäljningen av transportabla kompressorer, spett, bergbormaskiner m m.

Följden blev emellertid ett starkt industriellt uppsving. Brittisk industri visar en splittrad bild med statsägda förlustbolag (kol, stål, bilar, flygplan) men många lönsamma privatföretag (kemi, läkemedel, dryckesvaror, bilar och verkstadsprodukter). Båda företagskategorierna gjorde stora maskininvesteringar 1978. Stora framgångar noterades för stationära skruv- och kolvkompressorer, pneumatiska verktyg och komponenter. Försäljningen steg i nästan samtliga nämnda branscher, särskilt till biltillverkare som Ford och Leyland. För att underlätta marknadsföringen bildade säljbolaget en ny avdelning,

Systems Engineering Department, med uppgift att förse kunderna med kompletta systemlösningar.

Gruppen höjde sin marknadsandel men väntar nu skärpt konkurrens, främst från tre brittiska företag och några amerikanska konkurrenter med lokal tillverkning.

Säljbolaget heter Atlas Copco (Great Britain) Ltd., med huvudkontor i Hemel Hempstead norr om London och tio regionkontor. I Hemel Hempstead ligger också Atlas Copco MCT's enhet för tillverkning av tryckluftspett och lätta bergbormaskiner. Totalt har Gruppen 800 anställda i landet.

Danmark

Marknaden för bergborrustrustning är begränsad i Danmark. Entreprenörerna köper visserligen tryckluftspett och kompressorer, bl a för arbeten i städerna, men kommunal sparsamhet har minskat denna verksamhet de senaste åren. En del byggtrustning såldes under året till danska biståndsprojekt, t ex utrustning för brunnsborring. Ett stort antal borrhjor och transportabla kompressorer har också sålts till Färöarna för väg- och tunnelbyggen.

Den danska tillverkningsindustrin utgör en betydande marknad. Även om den arbetar med höga kostnader och kände av lågkonjunkturen 1975, har den sedan dess visat den klart bästa

tillväxten och lönsamheten i Norden. En grundorsak till detta är industrins struktur: krisområdena är få medan branscherna livsmedel, kemi, mekaniska och elektriska verkstäder har haft framgång.

Med tiden har Gruppen ökat sin närvaro i dessa branscher genom att tillsammans med kunderna utforma systemlösningar på deras produktionsproblem. Det gjorde att försäljningen steg i takt med kundernas investeringar. F.L. Smidth & Co. A/S köpte t ex stora kolvkompressorer och verktyg för sina leveranser av cementfabriker och verkstäder världen över. Östasiatiska Kompaniet köpte verktyg för underhållsarbete ombord på sina fartyg, medan flera elverk med behov av oljefri instrumentluft köpte Z-kompressorer.

Gruppen har 250 anställda i Danmark. Två tredjedelar av dem arbetar i Atlas Copco A/S – säljbolag med huvudkontor i Glostrup utanför Köpenhamn och regionkontor i Århus – medan de övriga tillverkar industriverktyg på Atlas Copco Tools' fabrik i Saebø.

Danska säljbolagets VD Bent Kildegaard demonstrerar en XA-kompressor för en grupp journalister vid en pressresa till Färöarna. På Färöarna pågår en kraftfull utbyggnad av kommunikationssystemet omfattande vägar, tunnlar och broar. Ett stort antal borrhjor och kompressorer från Atlas Copco utnyttjas i projektet.

Ungern

Atlas Copcos försäljningsökning i Ungern de senaste två åren har varit mycket gynnsam och uppgår till ca 40 % per år.

Ökningen ligger i första hand på industrisidan där genomgripande moderniseringar genomförs för att höja kvaliteten på ungerska industrivaror. Försäljningen avser i huvudsak stationära skruvkompressorerna. En ungersk läkemedelstillverkare köpte t ex två specialtillverkade oljefria skruvkompressorer typ ZA7 Pack.

Genom något i öststaterna så unikt som en återförsäljare, har Atlas Copco under året börjat leverera GA-kompressorerna. Hos denna återförsäljare uppsätts nu också ett konsignationslager, vilket är ett krav från ungerska myndigheter, för att underlätta reservdelsförsörjningen till det på marknaden kraftigt ökande antalet kompressorerna.

Den pågående industrimoderniseringen medför också leveranser av olika typer av industriverktyg från Atlas Copco Tools.

Marknaden stimuleras genom symposier och kunddagur för utvalda kundgrupper samt deltagande i mäsor.

Sydkorea

Sydkoreas BNP är knappt hälften av Sveriges. Landet har uppvisat en mycket snabb ekonomisk tillväxt under 1970-talet. Välutbildad arbetskraft, och skicklig central planering med stort utrymme för privat konkurrens har gjort detta möjligt. Särskilt snabbt växer stål-, varvs-, bil- och elektronikindustri, liksom byggentreprenörer med arbete utomlands.

För en maskinleverantör är det naturligtvis lockande att komma in på den sydkoreanska marknaden just nu, då stora initialinvesteringar görs. Det har Gruppen lyckats med de två senaste åren. Bland utrustning som sålts märks borrhåll, lastmaskiner, bergbormaskiner och skruvkompressorerna – både till gruvor och entreprenadverksamhet – samt oljefria skruvkompressorerna för metallverk och stora stationära kolvkompressorerna till ett varv. Däremot är marknaden för mindre kolvkompressorerna stängd genom importförbud, infört på begäran av lokala konkurrenter.

Försäljningen sköts av Moderbolagets Division för Exportförsäljning via en koreansk agent.

Mexiko

Den mexikanska ekonomin är ungefär lika stor som den svenska. Den ekonomiska krisen 1976–77, tydligast uttryckt i en kraftig devalvering, gick snabbt över. Främsta skälet var de stora oljetillgångarna man upptäckte i Mexikanska Golfen. Exporten av olja kom igång på allvar 1978 och väntas fortsätta stiga. Detta medför ökade statsintäkter som regeringen kan investera i vägar, kraftverk och vattenförsörjning. Det medför också större privata investeringar inom industrin – bilar, petrokemi, livsmedel – inte minst från utlandet.

Samtidigt är regeringen angelägen att använda oljeintäkterna, inte till import, men till industriell uppbyggnad för att sysselsätta en växande befolkning. Tullar och andra restriktioner har tvingat Gruppen och dess amerikanska konkurrenter att starta lokal tillverkning.

Gruppens försäljning ökade starkt 1978. Det gäller bergbormaskiner och borrhåll (silver- och blygruvor), tryckluftspett och transportabla kompressorerna (vägarbeten) samt industrikompressorerna och pneumatiska verktyg

(bil- och stålindustri m m). Bland säljfrämjande åtgärder kan nämnas demonstration av en hydraulisk tunnelrigg i flera gruvor och en kurs där personal i oljebolaget Pemex fick lära sig den oljefria Z-kompressorn.

Verksamheten i Mexiko är förlagd till Tlalnepantla utanför Mexico City samt till sju regionkontor med totalt ca 300 anställda. Fabriken tillverkar lätta bergbormaskiner samt kolv- och skruvkompressorerna, både transportabla och stationära. Tillverkningen bygger nästan helt på inhemska komponenter.

Sydafrika

Sydafrika motsvarar bara halva Sverige, mätt med BNP, utrikeshandel eller industriproduktion, men det är ett av världens främsta gruvländer (guld, platin, krom, mangan, bly, järn, uran, stenkol, diamanter). Detta gäller både reserver och faktisk brytning. Gruvornas exportintäkter utgör ännu den viktigaste drivkraften i landets ekonomi.

Det stigande välståndet, som sprider sig till alla folkgrupper, bygger i hög

Kundbesök hos läkemedelsfabriken Chon Kun Dang Corporation en av Atlas Copcos största kunder för oljefria Z-kompressorerna i Syd Korea. Från vänster ses Bo Sjöberg från Atlas Copcos Exportförsäljning, Byun Won Chuk, fabriksingenjör hos kunden samt Y S Kang som är servicechef hos Atlas Copcos agent U Young Industrial.

grad på gruvbolagen och deras försörjning med rationell utrustning. Ett intressant exempel är jättekoncernen Anglo American, som är verksam inom alla delar av gruvindustrin, samt maskin- och biltillverkning, och som samtidigt är en föregångare i personalpolitik. Koncernen producerar själv såväl bergbormaskiner som borrarstål, och är alltså både konkurrent och kund till Atlas Copco.

Sydafrikanska gruvor erbjuder utrustningen extremt hårda villkor i växlande bergarter med dålig dränering, djupt under jord etc. Detta gör att erfarenheter därifrån av prestanda och applikationer blir ovärderliga för maskinleverantören, också då han säljer på andra gruvmarknader. Atlas Cop-

cos ledande konkurrenter bevakar denna marknad med dotterbolag.

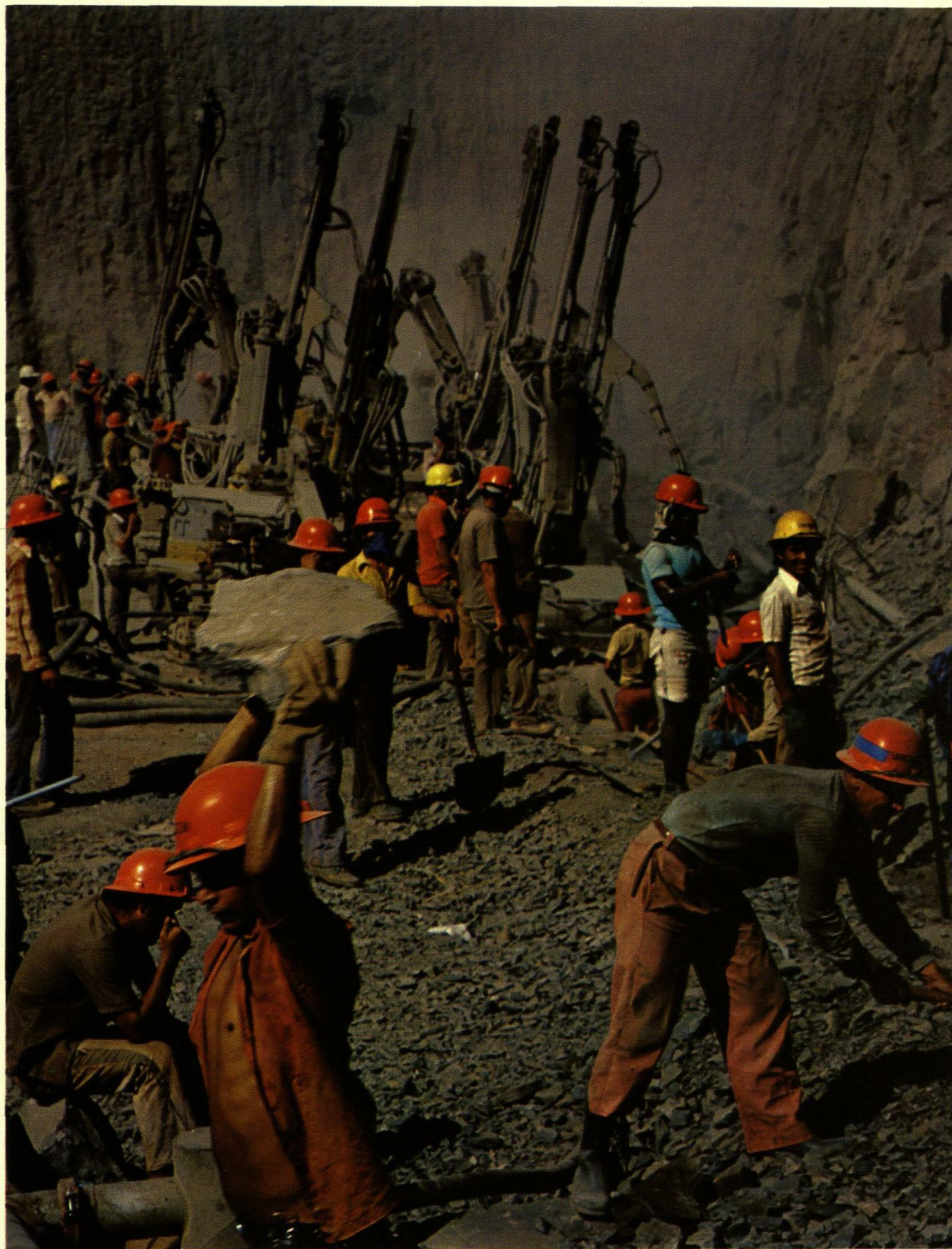
Atlas Copco driver sin verksamhet genom ett delägt bolag, Delfos & Atlas Copco, med huvudkontor i Benoni utanför Johannesburg och med 800 anställda. De flesta av dem sysslar med försäljning, service och utbildning i produkternas bruk. Ett hundratal anställda är sysselsatta med tillverkning samt med anpassning av svenskbyggda maskiner till lokala krav. Delfos utvecklar dessutom nya produkter, bl a Janus-riggen avsedd för kolgruvor, vilket stärker Gruppens konkurrenskraft. Gruppens bolag i Botswana, Malawi och Namibia samarbetar tekniskt och administrativt med Delfos & Atlas Copco.

De senaste årens politiska oro har påverkat tilltron till Sydafrikas ekonomiska framtid, både bland inhemska och utländska företag. Resultatet har blivit sjunkande investeringar. Låga metallpriser bidrog till detta inom delar av gruvindustrin. Därför mötte Gruppen en krympande marknad 1976-77. Under 1978 började efterfrågan sakta öka igen i takt med stigande priser på guld, platina och diamanter.

Produkter som sålde bra var tunnelriggar, lastmaskiner och pneumatiska verktyg, borrarstål samt transportabla och stationära skruvkompressorer. De gick framför allt till de nämnda gruvorna men också till järnvägsbyggen och bilindustri.

Ett nytt borraraggregat, specialkonstruerat för kolbrytning i dagbrott, är resultatet av ett samarbete mellan Gruppens bolag i Italien och Sydafrika. Aggregatet, som har dubbelt borrar-system – såväl slående som roterande – har uppkallats efter Janus, den grekiske guden med två ansikten.

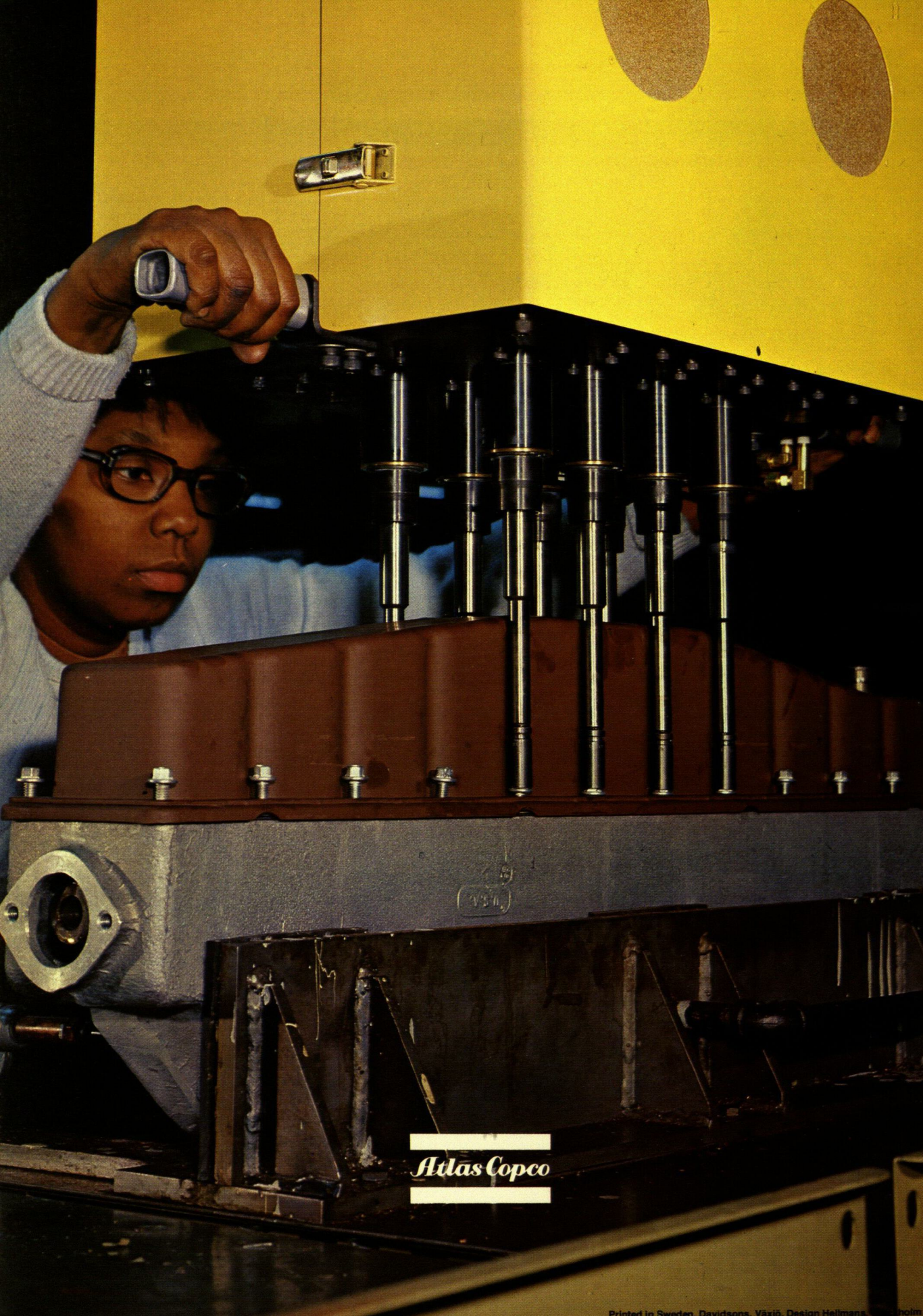

Ovan:

Detaljstudie från världens största kraftverksprojekt, Itaipu i Brasilien, där utrustning från Atlas Copco och Sandvik spelar en ledande roll. Innan anläggningen är helt utbyggd 1988 kommer mer än 40 miljoner kubikmeter berg att borrar, sprängas och utlastas.

Baksidan:

Atlas Copcos multipelmutterdragare vid Cummins motorfabrik i Jamestown, USA. På bilden ses samtidig dragning av åtta bultar i ett förband på mellankylaren i en större dieselmotor. Metoden är snabb och ger hög och jämn produktkvalitet samtidigt som den erbjuder en god arbetsmiljö.

Atlas Copco